

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 22 ГО СЕРПНЯ 1912. ЧИСЛО 34. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 22. 1912. No. 34

Програма

XII-ої Головної Конвенції Р. Н. Союза,

котра має відбути ся в Wilkes-Barre, Pa. почавши від дня 9 го вересня 1912 р. в гали Y. M. C. A., 27 N. Main Str.

1. В понеділок 9 го вересня о год. 9-ій рано відправить Духовний Отець Р. Н. Союза торжествену Службу Божу а відтак панахиду за померших членів Р. Н Союза в руській гр. кат. (галицькій) церкві на 635 N. River St., Wilkes Barre, Pa. — На Богослуженю обовязані явити ся всї Гол. Урядники Р. Н. Союза і всї Делєгати і Делєгатки.

2. По Богослуженю всї Гол. Урядники і всї Делєгати і Делєгатки удадуть ся до галї, в котрій буде відбувати ся Конвенція.

Порядок Конвенції:

3. а) Духовний Отець Р. Н. Союза відмовить молитву;

б) Головний предсїдатель Р. Н. Союза отвирає Конвенцію;

в) Покликує з поміж Делєгатів Верифікаційний Комітет для справдженя повновластий всїх Делєгатів;

г) Покликує предсїдателя Конвенції і його двох заступників для переведеня Конвенції. Покликаний предсїдатель Конвенції покликує відтак двох секретарів зпоміж Делєгатів, для точного веденя протоколів з конвенційних нарад.

4. Справозданє Верифікаційного Комітету.

5. Вибір слїдуючих комітетів на час Конвенції:

а) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку Р. Н. Союза;

б) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку „Свободи";

в) Комісія виборча з 5 членів для переведеня вибору Гол. Урядників і менаджера „Свободи";

г) Комітет ґазетярський з 3 членів для поінформованя місцеві часописи про справи орґанізації і її цїли;

ґ) Комісія просьб і скарг з 3 членів.

6. Справозданє Головн. Урядників:

а) Справозданє Дух. Отця Р. Н. С.
б) „ Гол. Предсїдателя
в) „ Місто „
г) „ „ Предсїдательки
ґ) „ Рекорд. Секретаря
д) „ Фінанс. „
е) „ Касієра
є) „ Орґанїзатора
ж) „ Контр. Комісії.

7. Дискусія над повисшими справозданями.

8. а) Справозданє менаджера „Свободи";

б) Справозданє редактора руської „Свободи";

в) Справозданє редактора словенської „Свободи";

г) Справозданє Контр. Комісії.

9. Дискусія над повисшими справозданями.

10. Загальна дебата що до Урядів Р. Н. Союза і „Свободи" на будуче.

11. Справозданє Шконтруючої Комісії з маєтку Р. Н. Союза.

12. Справозданє Шконтруючої Комісії з маєтку „Свободи".

13. Вибір Головних Урядників Р. Н. Союза.

14. Вибір менаджера „Свободи".

15. Справозданє Статутової Комісії і дискусія над сим справозданем.

16. Справозданє Комісії просьб і скарг.

17. Внесеня і ухвали для добра орґанізації і дискусія над її орґанами.

18. Назначенє місцевости на слїдуючу Конвенцію.

19. Замкненє Конвенції і виплата делєгатів.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Jersey City, N. J. 16. серпня 1912 р.

Д. Капітула, гол. предс.,
Т. Лабовський, гол. рек. секр.,
С. Ядловський, гол. фін. секр.,
А. Шаршонь, гол. касієр.

Повідомлене.

Згідно зі статутами Р. Н. Союза зістали уневажнені Делєгати слїдуючих відділів:

Від.	1.	на	підставі	параґрафу	9
„	22.	„	„	„	19
„	25.	„	„	„	19
„	90.	„	„	„	147
„	92.	„	„	„	9
„	99.	„	„	„	19
„	102.	„	„	„	19
„	118.	„	„	„	19
„	152.	„	„	„	19
„	159.	„	„	„	9
„	218.	„	„	„	9
„	232.	„	„	„	9
„	270.	„	„	„	9
„	289.	„	„	„	9
„	295.	„	„	„	9
„	301.	„	„	„	9
„	312.	„	„	„	9
„	319.	„	„	„	9

Непорішені і в завішеню зістали делєгати отсих відділів: 10, 53, 88 і 194.

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Повідомлене.

Згідно зі статутами Р. Н. С. § 21 (новий статут) до Статутової Комісії зістали назначені: о. Мирон Данилович, дел. від. 119, п. Петро Мотало, дел. від. 221 і п. Михайло Поляк, дел. від. 105.

Їх обовязком є приготовити поправки статута, яких окаже ся потреба і предложити їх Конвенції до порішеня.

Всї Делєгати, які будуть мати поправки до статутів Р. Н. Союза, мають принести їх на **письмі** з собою на Конвенцію і віддати їх повисшій Статутовій Комісії.

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Справозданє

Головної Контрольної Комісії, відбувшої ся на днях 13, 14, 15 і 16. серпня с. р. зі стану маєтку Р. Н. Союза.

I.

З послїдного засїданя Контрольної Комісії позістала в касї Р. Н. С. готівка	$101.011.81
В червню приходу було -	14.819.04
в липню „ „ -	15.918.76
Разом прихід	131.749.61
В червню розходу було -	12.818.83
в липню „ „ -	12.546.72
Разом розхід	25.365.55

Зіставленє:

Прихід - -	131.749.61
Розхід - -	25.365.55
Остає - -	106.384.06

На сю суму знайдено в банкових книжочках:

Фонд сирітський - -	48.163.46
„ резервовий - -	34.355.11
„ народний - -	5.473.67
„ бідних - - -	7.915.63
„ еміґрацийний - -	3.048.51
„ розпорядимий - -	10.787.05
Разом	109.743.43
Нескешованих чеків є на	4.205.08
Лишає ся	105.538.35
Протестовані чеки - -	237.23
Готівка у касієра - -	608.48
Разом готіка виносить -	106.384.06

D195

II.

РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ СОЮЗ.

З попереднього засїданя осталo готівки - -	15.776.83
В червню доходу було - -	422.15
в липню „ „ -	408.86
Процент до 1 го червня з банку - - - -	149.62
Весь дохід	16.757.46
В червни розходу було -	30.00
в липни „ „ -	15.00
Весь розхід	45.00

Зіставленє:

Прихід - -	16.757.46
Розхід - -	45.00
Готівка	16.712.46

III.

За рент дому Р. Н. Союза з переносу - - -	2.110.11
За червень і липень - -	381.76
Готівка	2.491.81

IV.

„СВОБОДА".

По послїдній контролї остало в касї готівки - -	2.750.69
В липню доходу було -	464.12
в серпню „ „ -	1.654.97
Разом прихід	4.869.78
Не було записано - -	1.423.90
Разом	6.293.68
В липни розходу було -	3 282.21
в серпни „ „ -	1.258 47
Всего розходу було	4 540.68

Зіставленє:

Дохід - - - -	6.293.68
Розхід - - -	4.540.68
Остає	1.753.00

Після книги менаджера є	1.753.00
На книжочці банковій є -	1.072.69
В менаджера готівка	680.31

На книжочці банковій -	1.072.69
Готівка в менаджера - -	680.31
Готівка	1.753.00
Довгують „Свободі" за роботи - - - -	459.06

Весь маєток Руського Народного Союза виносить:

Готівка Р. Н. Союза -	$106.384.06
Дім Р. Н. Союза - -	13.500.00
Готівка Молодечого Союза	16.712.46
Готівка „Свободи" - -	1.753.00
Вартість друкарні - -	18.155.00
Рент дому - - - -	2.491.81
Разом	158.996.33
Відтягнувши з тої суми сирітський фонд - -	48.163.46
Дійсний маєток Р. Н. С. є	**$110.832.87**
Довгують „Свободі" за роботи - - - -	459.06

Jersey City, N. J. August 16, 1912.

о. В. Балог,
Т. Каськів,
К. Поступак.

Передконвенційні уваги і проєкти.

39.

Читаючи точно передконвенційні уваги, дуже мене радує, що у нашій так славній орґанізації Р. Н. С. єсть велике число людий патріотичних, котрі, хотять служити русько-українському народови, подаючи в своїх проєктах уваги для добра орґанізації і цілого нашого народа.

Тому і я як член Р. Н. С. проєктую, щоби всї відділи, котрі посилають своїх послів на конвенцію, на послїднім своїм мітінґу зажадали, щоби їх предсїдателї всї проєкти, котрі суть подавані в числах ґазети, точно перечитали, щоб кождий член відділу сам в дома роздумував, котрий з тих проєктів єсть на пожиток Р. Н. С., а котрий на шкоду. Бо суть члени, котрі роками ґазети не читають і не знають, що і як робить ся. Ґазети майже до всїх плейсів приходить гуртом до шторів або сальонів, та там лежать тижнями.

Моєю думкою єсть, нехай назва зістане як є тепер. Головного орґанізатора цїлком не потреба, а всї орґанізатори місцеві щоби не побирали винагороди, лише щоб ті гроші, що їм тепер виплачує ся за їх труд, щоб йшли на рідні школи в Галичині. Чим більше орґанізатор збере членів, тим більше причинить ся до патріотичного діла і заслужить собі на честь у нашого народу.

Конвенція має відбувати ся що три роки, бо часті конв. потягають великі кошти за собою. Розмет щоб був однаковий що місяця пр. по $1.50 то наш Союз стане рости; бо через нерівні розмети много не хоче приступати до Р. Н. С. На Головній XII. Конвенції треба конче ухвалити по два центи на ,,Рідну Школу". ,,Свобода" словенської цїлком не потреба, бо словенський народ не підносить нам духа, але противно, ще нам шкодить. Редакторів потреба двох і то відвічального редактора доброго, щоб наш орґан міг завстидати инші шмати; ми повинні мати ґазету популярно-наукову і розширити її на 16 сторін. Відвічального редактора має назначувати Гол. Конвенція і його усувати.

Духовного управителя конче потреба, бо бисьмо зійшли на гайдамаків або протестантів.

Конвенція повиннаб ся відбувати три дни по десять годин денно. Єсли би котрий з послів не приставав на то, то ,,Свобода" повинна такого посла публично оголосити, бо такий їде тільки на шкоду Р. Н. С. Єсли котрому послови лежить добро народа на серци, той певно буде за тим.

Василь Шанайда,
член Р. Н. С. від. 192 і дякоуч.
в Геркімер, Н. Й.

40.

Читаючи уважно орґан Р. Н. Союза ,,Свободу", бачу, що від часу першого оголошеня XII-ої головної Конвенції Р. Н. Союза все появляють ся проєкти ріжного рода.

Я, яко член сеї орґанізації осьмілюю ся тоже подати деякі проєкти, а Ви, Братя Союзовці і Делеґати, роздумайте над ними.

В кождім проєктї на першім слові всї домагають ся, щоби змінити назву нашої орґанізації, а при закінченю, щоби розходи Р. Н. Союза були як найменші.

Здаєть ся, ніхто не хоче про те знати, що зміна назви орґанізації потягне найбільший копіт!

Чому? Тому що ся назва не буде змінена лиш словами на конвенції, але треба все урядово переробити, а то потягне найбільші кошти. Бо кромі назви мусить наступити: 1) зміна 315 чартерів, 2) зміна 14 тисяч грамот членських, 3) зміна 14 тисяч віднак Союзових, 4) передруковуванє всїх паперів як в головнім Урядї Р. Н. Союза так і в кождім відділї. Які кошти понесе ся зміна? Дальше єсли би конечною потребою було змінити сю назву, то після моєї гадки було би найлучше змінити так: з The Little Russian National Union of America на Ruhenian Union of America або на Ukrainian Union of America. Слово National (народний) єсть зовсім не потрібне. Декотрі подаючи свої проєкти домагають ся, щоби в українській орґанізації були лиш самі Українці. Добре, на се годжу ся.

Моїм проєктом є: щоби назва нашої орґанізації позістала на якийсь час ще не змінена.

Щоби Головна Конвенція Р. Н. Союза відбувалась що три роки.

Щоби Головна Конвенція настановляла відвічального редактора, котрого би ніхто не міг усунути, аж знов Гол. Конвеція Р. Н. Союза, єсли буде се потрібне. Редакторів кількох непотрібно до видання ґазети раз в тиждень, бо кількох би редакторів потреба було, єсли би ґазету видавало яко дневник?

Єсли один може видавати три ґазеті: два тижневники і один денник, (прим. Париский Toledo, Ohio) то і тут може то зробити один з помічником.

Редактора до словенської ґазети не потрібно зовсїм, бо кождий складач може легко переложити з українського на словенське. Головного орґанізатора не потрібно, бо він не їздить по Америці і не орґанізує відділів. Місце його може заступити котрий з секретарів.

Лучше, щоби вибрати кілька стейтових або дістріктових орґанізаторів, котріби їздили і орґанізували відділи, то тогди наша орґанізація малаби з сего якийсь хосен.

Щоби орґанізаторам не платитити винагородженя грішми за орґанізованє відділу, лише щоби давати відзнаки гоноровї.

Гроші видавані на фонд еміґраційний суть зовсїм непотрібним видатком; лучшеби було обернути сї гроші на ,,Рідну Школу", з котрої хотяй не ми, але наші діти і братя в старім краю могли би мати велику користь.

Щоби Р. Н. Союз полишив всякі церковно-релїгійні справи в спокою, бо се виходить по більшій части на некористь нашої орґанізації. Лучше би було займатись більше справами народними.

Оголошеня в ,,Свободі" також так много не потрібно; а то три чотири сторони замальовано оголошенями. Чиж не лїпше булоби на тім місци хотяй слово в слово передрукувати деякі статї з краєвих ґазет, котрі дуже щироко описують деякі дуже важні справи і для нас? А в нашій ,,Свободі" місця на се нема. Єсли чужі ґазети видавані на чотири-шість сторін мають місце на се, то і в нашій ви даваній на дванайцять може місце знайти ся.

Наколи нарід пізнає, що він не лиш з того користає, що має підпору в часї хороби або смерти, але і при тім може щось научитись, то тогди зачне горнутись до орґанізації, бо зрозуміє, що ціль тої орґанізації єсть просьвіта. Наколи се стане ся, тогди Союз стане твердинею Руси-України на американській землі.

М. Бунда,
член від. 263 Р. Н. С.
Fulton, N. Y.

41.

От і Конвенція, як кажуть, за плечима. І кождий, хто згадає про сю маючу відбути ся а пригадає собі послїдну, то мимо волї здрігне ся. А чому воно так? Невжеж делеґати не направлювали ся на тій Канвенції? О так, аж за много! Одні з'їхались, щоб бути вибраними на урядників, та коли се не вдало ся, то щож зробили? Сейчас заложили другу орґанізацію, позаяк їм конечно хтїлось бути гол. урядниками. І чиж се не була праця і то тяжка? Другі приїхали, щоб побачити та попити здорово Cleveland-ского пива, потупати ногами, накричати, взяти дієту, та повернути домів. Ог і все, що можнаб сказати про послїдних. Як жеж на сїй буде? Чи так само? А може ще гірше? А хтож сему причиною, що у нас так Конвенції відбувають ся? — Причиною суть самі делеґати, а винні члени нашої цїлої орґанізації.

Наколи приходить час вибору делеґата, тоді в Брацтві всякі ,,кумотри" та ,,краяни" починають перепровадживати вибір, та остаточно і виберуть такого, що пожаль ся Боже. — А приїде такий делеґат на конвенцію, то там до нього без бука не приступай такий ,,мудрий"; однакож, єсли розходить ся о яку хоть би маловажну справу конвенційну, то до сего вже його нема...

Що до проєктів, попираю заяви всїх тих, котрі до сего часу заявились за зреорґанізованєм нашого Союза, себто зміненєм розмету на податок сталий після літ. Щоб однак всї члени мали яке таке понятє в сїй справі, доложив я стараня, щоб се подати в цифрах. Має ся розуміти, що табелька моя не єсть докладною, однак думаю, що в дійсности, єслиб до сего прийшло, не буде много ріжниці. Справа ся маєсь так:

В роцї 1911 пересїчно в нашій орґанізації було 12.559 членів на цїле посмертне; видатки виносять 134.398.-47 дол. Отжеж пересїчно на одного члена випадає по 90 цнт. місячно. Окрім того кождий член платить на ,,Свободу" і фонди по 18 цнт., се робить разом 1.08 дол. — Маючи під руками розмети з послїдних 3-ох років, обчислив я кождий з осібна, а результат був: в 1909-ім виходило пересїчно по 89, а 1910-го по 91½ цнт. на одного члена. З сего видимо, що в послїдних трох роках члени платили майже так само кождого місяця. Тож після тих чисел обробив я табельку як слїдує:

Вік	$500.00		$750.00		$1000.00		$1500.00		$2000.00	
	Вступ	Міс. под.	Вступ	Міс. под.	Вступ	Місяч. податок	Вступ	Місяч. податок	Вступ	Місяч. податок
18	61	38	84	58	108	71	138	106	175	140
19	61	38	86	59	109	72	140	108	178	142
20	62	39	87	60	110	73	143	110	180	144
21	62	39	88	61	111	74	146	112	183	146
22	64	40	90	62	112	75	148	114	185	148
23	64	40	91	63	113	76	151	116	188	150
24	66	41	93	64	114	77	153	118	191	153
25	66	41	94	65	115	78	156	120	195	156
26	67	42	96	66	116	80	160	123	199	159
27	69	43	97	67	117	82	164	126	203	162
28	69	43	99	68	118	84	168	129	206	165
29	70	44	101	69	119	86	172	132	213	170
30	72	45	102	70	120	88	176	135	220	175
31	74	46	103	71	121	90	181	139		
32	75	47	104	72	124	92	186	143		
33	77	48	106	73	127	94	191	147		
34	78	49	107	74	130	96	196	151		
35	80	50	109	75	132	98	202	155		
36	82	51	110	76	135	100				
37	83	52	112	77	138	102				
38	85	53	113	78	140	104				
39	86	54	115	79	143	106				
40	88	55	116	80	146	108				
41	90	56	117	81	149	110				
42	91	57	119	82	151	112				
43	93	58	120	83	154	114				
44	94	59	122	84	157	116				
45	96	60	125	85	160	118				

Забезпечуванє членів на більшу суму як 1000 дол. подаю длятого, що много членів нашої орґанізації належить до инших, навіть нам ворожих товариств, а тим самим піддержують їх. Тож на будуче моглиб такі члени належати до Р. Н. Союза, забезпечуючись на на більшу суму. На случай, єслиби Конвенція дійсно ухвалила таку зміну, повинно ся вибрати комітет з 3—4 компетентних людий, котріб мали порученє поробити витяги віку всїх членів з декляраций і докладно обчислити, та обробити докладну табелю, після котрої всї члени платилиб через, припустім, 3 місяцї. Пізнїйше сей самий комітет мігби переконатись, чи згадана табеля єсть добра, або ні і податок знизити або підвисшити.

Знесенє словенської ,,Свободи", після моєї гадки, єсть цїлковито неможливе. Каже пословиця: ,,не дай і не лай", не треба було від початку ухвалювати такої часописи. Однак можнаб її зреформувати в той спосіб, щоб переписувати її з руської латинськими словами, а тоді редактор словенської ,,Свободи" бувби цїлком злишний, позаяк переписуванє мігби заняти ся котрий небудь зі складачів за осібним винагородженєм.

Що до зміни назви нашої орґанізації, гадаю, що повинниcьмо конечно її змінити на ,,Ruthenian National Union" бож встид для нас, Українців, називати себе Москалями. Єслиб на се прийшло, що XII. Конвенція усунулаб посаду менаджера ,,Свободи", тоді гол. орґанізатор мігби урядувати стало в Jersey City, т. є провадити орґанізаторство і бухгальтерію в ,,Свободі". Конвенція повинна ухвалити видати український буквар та поручити гол. урядови або спеціально до сего вибраному комітетови, щоб при наближаючій ся зимі позакладати вечірні курси для анальфабетів у всїх тих місцевостях, де суть відділи Р. Н. Союза.

Що до відвічального редактора. Конвеція повинна сейчас на початку вибрати комітет, котрий би уложив спеціяльний редакторський статут і такий ухвали; вибрати редактора на Конвенції, котрий би зобовязав ся точно видавати ,,Свободу" після сего статута, а гол. уряд мавби лише право відвічального редактора усунути тоді, наколиб той переступив котрий небудь з параґрафів статута.

Обі ,,Свободи" повинні бути видавані в сей спосіб, що всї повісти, котрі суть друковані були друковані так, щоб з них можна пізнїйше складати книжки. Кождий член належачи через кілька літ до нашої орґанізації, та ощаджуючи всї повісти, мігби мати гарну біблїотеку, з котрої не лише міг би сам користати, але і його родина та знакомі, хотьби кілька або кільканайцять літ по видаию.

Молодечий Союз розвивав би ся о много лучше, єслиб Конвенція ухвалила, що кождий член належачи через 18 лїт до М. Р. Н. С. дістане ту саму суму, котру одержалиб спадкоємці на випадок його смерти.

Петро Радецький,
предсїдатель від. 213. в Байон, Н. Дж.

(Продовженє на стор. 5-ій).

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ УВАГИ І ПРОЄКТИ.

(Продовжене з стор. 2-ої).

42.

III. До сего часу всї подавані проєкти відносили ся головно до поправи статутів. Я порушу фінансову сторону Союза. Союз має в своїх руках кілька ріжних фондів і гроші резервові. Ті гроші держить касієр, здаєсь менї, в банку, і певно бере для Союза 3 або 4 процент від ста. Вкоротцї і сего не дістане, бо сими днями умовились банкери, що знижуть процент еще більше. Думаю отже, що ся справа є дуже важна, бо се є гріш людський і належить ся ним так орудувати, щоб він як найбільше приносив користи.

Наші люди так мало суть обзнакомлені зі справами фінансовими, що їм і на думку не прийде, що крім банку є еще инші способи льокованя гроший, та так добре безпечні як і банк або ще й безпечнїйші.

Правда, що часто ви чуєте, що сей або той банк збанкротував. Ось пр. 1907 р. в Ню Йорку кілька банків збанкротувало в часї паніки. — А чули ви коли, щоб фабрика яка більша збанкротувала? Я не чув. Ви самі о тім найлучше знаєте, бо самі в фабриках працюєте. Се значить, що ульокувати гроші в фабриці, є безпечнійше як в банку. О сїм і статистика краєва каже, що ті люди, що льокують свої гроші в цінних паперах бізнесових, то є в шерах, на $1000.00 долярах тратять 40 центів, а ті, що льокують в банках, щось 10 центів на тисячу.

Банк платить окрім проценту, пр. 4 дол. від ста, також дивіденди від закладового капіталу, котрі часто виносять 8 проц. або і більше. Оплачує льокаль, урядників, службу і т. д., так що банк мусить заробляти найменше 10 проц. на сто від гроший зложених людьми, щоб вийти на своє. — В який спосіб банки обертають своїми грішми? На се вони мають три головні способи. Пожичають гроші на гіпотеки „mortgages“; пожичають на реверси, ноти, а найголовнійше, пожичають людям на закладане ріжних підприємств т. є. фабрик або инших бизнесів. За сї гроші беруть вони або mortgage розличного ґатунку, або найчастїйше купують такого бизнесу бонди, шери або акції. Пр.: хтось хоче заложити фабрику; він купує ґрунт, будує будинки і машини. На матеріял і оплату робітника він пожичає гроші або від людий, або в банку, але не впрост а випускає бонди або шери, і ті акції купують або поодинокі люди а нї то він їх продає банкови. За ті бонди і „преферд шерс“ є умовлений наперед процента, від „коммон шерс“, то лиш тоді, як будуть які зиски.

Такі бонди і шери приносять річно певний процент (від бондів звичайно від 4 до 5 а від префшерів 6 до 8 або і висше). „Комон стак“ часом не приносить нічого а часом принесе і висше 20 процент; се залежить від зарібку. Крім того, що банк бере процент від закуплених шерів, ті шери — если є добрі, то значить, єсли компанїя добре розвиваєсь — то вони йдуть в гору. Як високо часом акції ідуть, покажесь з того приміру. При заложеню своїх рафінерій Ракефелер продавав акції по 100 дол.; днесь ті самі акції платять ся по $1000.00 за одну. Звичайно шери добрі ідуть в гору менше більше около $10.00 на сто.

В сей спосіб уміщують свої капітали не тільки банки але усї великі асекураційні компанії як Ню Йорк, Пруденшіял, Метрополітан і т. д. Єслиж отже такі інституції як банки і асекурації льокують свої гроші в шерах, то чомуб сего не міг зробити Союз? Тогди не 3 або 4 проц. заробляв би на сотці, але найменше 7 прц. крім підвишки шерів. Місто, щоб банки заробляли на Союзових і людських грошах то лучше, нехай сам Союз сї гроші заробить.

Що то значить процент добрий а особенно складаний, покаже нам се, що певна сума, прим. $1000.00, зложена на 5 проц., єсли проценту не виймаєсь, то по 14-ти роках вона подвоїть ся. — Єсли зложить ся $1000.00 на 6 проц. то по 11 роках подвоїть ся а на 7 то по 10-ти; а сли до того ще додамо приріст на акціях, то навіть скорше подвоїть ся як по 10-ти літах. Єслиж отже Союз зложив би прим. $10.000.00 на 7 проц., то по 10-ти роках, а навіть скорше, дістав би $20.000.00, помимо того, що члени на се нї цента не зложилиб. Чиж не варта над сим застановити ся? Думаю, що се ясно сказано. Не штука, бачите, купити шери, але штука купити добрі шери.

Купно шерів відбуває ся в троякий спосіб: можна купити через банк, можна через брокера і вкінци через інституції спеціяльні, котрі нічим инним не займають ся, як реалізованєм пожичок для ріжних підприємств та від людий приватних.

Таких банків, як сї послїдні, є всего 40 на цїлі Сполучені Держави. Придивім ся тепер кождому з осібна з тих способів.

Банки продають бонди і шери людям, але вони анї не контролюють того підприємства, котрого шери продають, анї дуже добрих шерів не продають, бо найліпші шери для себе самих задержують. Отже сей спосіб добрий, але не найліпший.

Брокер, то є аґент, котрий бере в коміс шери і бонди ріжних підприємств і їх поручає та перепродує людям. Розумієсь, що брокер продає найскорше шери котрих компамнія приобіцює йому найбільший процент; се є ще менше певне жерело як банк. Хиба жадаєсь від брокера спеціяльних шерів.

Лишаєсь ще один спосіб, а то купувати шери „стак“ у тих банків, котрі виключно займають ся льокованєм гроший в певних підприємствах. Сї банки є найпевнїйші до купованя шерів і до льокованя своїх капіталів. Я знаю один з таких банків в стейтї Огайо: The Geiger Johns & Co., Canton, O. Є се банк один з тих 40, які поручає бюро промислове в Вашінґтоні. Вони описують свій спосіб ось так в короткости. „Ми не купуємо шерів жадної нової фабрики (бо вони виключно займають ся фабриками), але вибираємо такі, котрі мають вироблене становиско і потребують гроший на розширенє. Нім ми купимо шери такої компанії, наші експерти усе оглянуть, обрахують і оцінять від „а“ до „з“. Єсли усе окажесь О. К., то ми реалізуємо т. є. забираємо усї шери тої компанії у свої руки і виплачуємо гроші під услівєм, що ми будемо що три місяці переводити шконтрум книжок і т. д. в фабриці, що компанія буде виплачувати що три місяці дивіденду стакголдерам. Компанія мусить мати такий а такий фонд резервовий, що мусить мати найменче пр. на 4 роки наперед зложені гроші на виплату дивіденди і т. д.“ Одним словом, така компанія є через той банк ліпше контрольована як усякі банки, а що фабрики великі майже не банкротують, то се послідне жерело окаже се найбезпечнійшим до складаня Союзових гроший. Я не хочу, щоб менї вірено на слово; нехай кождий хто хоче, напише лист до банкерів Geiger Johns & Co., Canton, O., а вони йому вишлють всякі потрібні інформації а після них може кождий дальше довідати ся, чи через свій банк чи через банки або инші інституції в державі Огайо.

Я думаю, що такі цінні папери повинні купувати не тільки Союзова каса, але кожда парохія а навіть кождий чоловік, котрий має 100 долярів готівки.

Єслиб хто хотів дещо близше дізнатись о тім а не умів або не хотів писати до них, я радо за него усе напишу і поможу під кождим зглядом.

Др. В. Й. Сїменович,
1956 Armitage Ave., Chicago, Ill.

P. S. Єслиб хто звертав ся до банкирів Geiger Johns & Co., нехай покличесь на „Свободу“, що там вичитав адрес, то через те „Свобода“ може дісгати кредит і вони дізнають ся, що якісь Русини еґзистують в Америці.

43.

І я читаю пильно переконвенційні уваги і проєкти і так думаю, що коли ті проєкти возьме ся під увагу в часї Конвенції, то справді вони піднесуть високо нашу орґанїзацію. Та деякі проєкти знова забиралиб тілько дорогий час, отже належалоб їх відразу збити. Та не хочу широко розписувати ся і відповідати всім дописувателям бо би се забрало богато місця в часописи; та і так тепер „Свобода" навіть не може помістити всіх проєктів. 1) Що до назви Р. Н. Союза нехай буде так, за чим є більшість. 2) Уряд повинен бути той сам, крім орґанїзатора. 3) Платня для Уряду тота сама. 4) Посмертне нехай зістане по старому і розмет по старому не так як пропонує в числї 31. член від. 213 щоби розмет був рівний кождого місяця, а то длятого, бо потому прийшло би до непорозуміня. Сеж є ріжниця, коли в однім місяци умре 15 членів а другого місяця тілько 3 члени. 5) Думаю, щоби було добре так, щоб на місце дому Еміґраційного ухвалити дім „Просьвіти", знаючи добре, що просьвіта то єсть наймiцнїйший орґанїзатор Руси-України. 6) Конвенція має ся відбувати що 3 роки. 7) Се, як деякі хотять аби Слов. „Свобода" не виходила, то проти того я сам протестую, хотяй єсьм з Поділя. Се длятого, бо через се може повстати непорозумінє і можемо стратити богато членів. Кінчу своє і желаю як найлїпших успіхів добра та розвою нашій орґанїзації.

Міруцький,
Член Т. „Зап. Січи" від. 283
в Обурн, Н. Й.

44.

Знаю, що мій проєкт що до оплат коштів делєґатів стріне ся з зачудованєм членів, а деякі скрикнуть, що сим обмежить ся права менших відділів, а може навіть, що їх тим страшно кривдить ся. Аби відповісти, хто є покривджений а хто нї, возьмім і почислім відділи.

І так: **найбільші відділи** з правом 3 голосів — є їх всїх 10 — числять около **2200 членів і висилають** на конвенцію **на кошт Р. Н. Союза 10 делєгатів.**

Відділи низше 25 членів, а їх понад 110 відділів, котрі всї разом числять **всего 2.000 членів, мають право вислати на кошт Р. Н. Союза 110 делєгатів.** Отже вже з того може кождий зміркувати, хто є покривджений, єсли взагалї о кривді можна говорити. Єсли дальше приймемо кошти одного делєґата пересічно $35.00 найменше, т. є. дієти за 4 дни $20.00 а дорога $15.00, то **10 делєгатів з найбільших відділів возьме з каси** Р. Н. Союза лишень **$350.00 а** делєґати з **найменших відділів возьмуть** аж **$3850.00.** А коли опісля прийде ся покрити кошти конвенції, то **єсли** приймемо, що **кождий член заплатить 80 цт. розмету** (хоч в дійсности член на ціле посмертне заплатить більше), **то сї найбільші відділи зложать** около **$1760.00 а найменші всего $1600.00** хотяй мали 10 раз більше делєґатів а тим самим побрали 10 раз більше гроша з каси Р. Н. Союза. **Відділів з правом 2 голосів** є около **80** і тільки саме висилають они делєґатів. **Кошти тих делєгатів** після повисше поданого взірця **винесуть $2800.00, а розмет по 80 цт. розложений на ті відділи** — они в приближеню числять 6300 членів—винесе **$5040.00. Відділів складаючих ся з 25—50 членів є около 100** і тільки саме мають право вислати делєґатів т. є. 100. **Кошти сих делєгатів** винесуть **$3500.00.** А що всїх членів в тих відділах є около 3900, то **при розметї, они в станї зложити $3120.00, отже они вже не в силї покрити видатків своїх делєгатів.** З того видко, що великі відділи оплачують не лиш себе ,але в значній части мусять покрити недостачі малих відділів.

А єслиби конвенція ухвалила систему подану мною в попереднім числї, зискали би на сїм самі члени, а се була би величезна сила притягаюча до орґанізації! Після нової системи вже всякі можливі кошти получені з конвенцією не перейшли би суми $3000.00.

Велику ріжницю в видатках робить саме місце, де відбуває ся конвенція. Після мого обчисленя кошта сегорічної конвенції будуть менші ніж клївляндської, хоч делєґатів буде більше. А причиною є се, що Вілкес Беррі є неначе центрум-осередком, місцем догідним і незадалеко віддаленим для загально всїх відділів. Коли два роки тому всї делєґати мусїли тягати ся на другий конець наших відділів до далекого Клївлянду і непотрібно платили на трени, то сего року вже того не буде. Кошти клївляндської конвенції повинні вже раз научити нас, що не на далеких окраїнах наших відділів, але в середині них повинно ся уряджувати конвенції! І длятого проєктую, щоби слідуюча конвенція відбула ся наново еще раз в **Вілкес Беррі,** а в найгіршім разї в **Скрентон** або Гейзелтон, Па. Чому? В кождім иншім місті в иншім стейтї не буде так догідно і анї так мало коштувати як в вичислених повисше містах! Прошу лиш поглянути на мапу Америки. Головно **Вілкес Беррі** або і Скрентон є під взглядом фінансовим найвідповіднійшим містом так для Ню Джерзи, Ню Йорк, Коннектікут стейтс як для західної Пенсильвенії. Я обчислив, що в околицях Вілкес Беррі, Гейзелтон, Скрентон є около 85 відділів, для котрих дорога там і назад буде коштувати пересічно $3.00, в стейтах Ню Джерзи, Ню Йорк, Коннектікут і в поблизьких них є 91 відділів, для котрих тікет пересічно буде коштувати $10.00; в сторонах Пітсбурських є понад 80 відділів, котрих тікет в обі сторони буде коштувати $18.00, отже лишає ся ще 44 відділів з вестів, котрі мають довшу дорогу. Але кождий признасть, що лекше є покрити більші видатки кількадесять делєґатів ніж півтора сотки. Будуть деякі протестувати, мовляв, вже раз конвенція була в Вілкес Беррі, отже нехай буде в другім місті, бо як деякі пишуть „хотїли би також у себе побачити конвенцію". Я на се так скажу: делєґати їдуть на конвенцію працювати а не оглядати міста не на екскуршіни, а конвенція се не „шов", щоби на ню дивити ся. Задля приємности чиєїсь не сьміємо наражувати загал на непотрібні кошти! Предкладаю отже, щоби в часї конвенції, коли буде викликувати ся членів, запитати рівночасно, кілько коштує його тікет, щоби обрахувавши можна було знати, кілько пересічно винесе дорога всїх делєґатів, щоби відповідно до сего можна ухвалити місце будучої конвенції.

Хочу еще звернути увагу членів на §§ 41 і 42 що до змін статутів, де кажеся, що **які небудь параграфи, аби обовязували членів мусять бути ухвалені конвенцією.** А єсли порівнаємо § 23 нов. ст. з § 103 стар. ст., так побачимо зміну не дуже користну в своїх наслїдках. Будучи 2 роки тому також делєґатом **пригадую собі рішучо, що нї статутова комісія нї ніхто з делєгатів такої зміни не вносив** — іменно додаток: „котрих конвенція може затвердити або відкинути" — **і над тим не було жадної дискусії нї голосованя,** отже тим самим ся **зміна не є правосильна.** не може нікого обовязувати і ніхто не може на ню покликувати ся яко на закон, хоч і є надруковано в статутах.

о. Д. Хомяк.

D196

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 G[illegible]d St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Символ віри Рузвелта.

Підчас конвенції в Шікаґо „нової партії" Рузвелт виповів 6-го с. м. довгу бесіду а у ній порушив богато точок, які становлять програму „проґресістів". Передовсім Тедди здорово переїхав ся по Тафті а опісля звернув ся до проектованих ним реформ. Сї реформи він поділив на 12 головних точок: безрадність і неміч старих партій, право люду до власти, суди а нарід, контроля тростів, права робітників, фармерів, цлова тарифа, дорожнеча, грошева валюта, Аляска та міждержавна політика.

Проти дорожнечі Рузвелт подав такі средства: усунене посередництва, заказ спекулювати средствами поживи, підмога фармерів правительством, будова добрих краєвих доріг, з'ужиткованє мочарів.

Свою пропоновану соціяльну реформу він сам називає „соціялістичною" а навіть „анархістичною". Та з її переведеня в житє обіцює Рузвелт зробити одинокий скуточний батіг на всіх соціялістів і анархістів. Між иншим він заявив ся за тим, щоб право дозволило робітникам хоч в части забезпечити їхні средства заробітку. Дальше повинно право унормувати мінімальну платню, установити пенсію для робітників, заказати працю дїтий по фабриках а жінок в ночи, унормувати відшкодованя, уможливити робітникам виховуванє їхніх дітий, 8 годинний день праці, забезпеченє одного дня в тижни на відпочинок, завести загальну і примусову асекурацію проти нещастя, недуги і безробітя. Кошти такої асекурації малиб доносити так хлібодавці як і робітники, а евентуальні недобори малаб покривати держава.

Відносно цлової тарифи заявив Рузвелт, що республиканам нема що вірити, а демократи своєю плятформою за вільною торговлею (анексова пла)... піднесуть торговлю і промисл, але зруйнують фармера.

Вказуючи на се, що розвязане тютюнового тросту та Standard Oil Co. показало ся правдивою фарсою та принесло населеню більше шкоди як хісна, жадає Рузвелт заостреня Шерманового антітрустового права. Попри се треба сотворити Національну Комісію, якої задачию булоб наглядати над роботою тростів.

Дальшими проектами Рузвелта є: реґуляция ріки Міссісіпі, уфортифіковане панамського перекопу та вільний переїзд по нїм усїх кораблїв під американською фляґою і будова желізниць на Алясцї.

Армію Злучених Держав належалоб поставити на вершку досконалости а фльоту постійно збільшувати аж до того часу, доки всї держави не з'обовяжуть ся відступити від дальших зброєнь.

„Отсе" кінчив Рузвелт", „є моїм символом віри. Надію ся, що побідимо. А побідимо тоді, як люд зрозуміє, що означує наша борба. Та чи припаде нам в удїлї побіда чи невдача, ми не захитаємо ся; рух наш буде жити а наші ідеї кріпшати аж до остаточної побіди"...

Рузвелтова критика старих партій є така з'їдлива, а при тім така правдива, що навіть тутешні соціялістичні часописи заявляють, що вони не потрафилиб сего ліпше. Та з другого боку слова Рузвелта підуть скоро в забутє. Так, як і все тут скоро забуває ся. А не треба також і про се забувати, що годі його слова брати за щире золото. Памятаймо, що маємо до дїла з демаґоґом, який хоче настрій серед народа визискати на свою користь, а свої обітниці, хотьби може навіть і хотів, в виду пануючих тут обставин, не буде в силї додержати.

І тому годі уважати нову партію як крок наперед у соціяльнім житю Злучених Держав.

Маленьке справоздане і подяка.

Дня 16-го лист. 1911 р. зібрав ся був в Джерзі Сіти, Н. Дж. з кількох стейтів гурток добромислячих людей, який постановив з нагоди сьвята столїтного ювилею уродин Маркіяна Шашкевича оснувати фонд на „Рідну Школу" в старім краю. До виконаня сеї цілн вибрав гурток уряд предсїдателя, касієра і секретаря. Спонуканий приняти уряд предсїдателя поміщую я сейчас відповідну відозву у „Свободі" думаючи, що жертви на сю цїль посиплять ся як з рукава. А спосіб на се був дуже легкий, бо ходило лиш о се, щоб в кождій парафії Всеч. Отцї урядили в церковних галях відчити про житє і дїяльність Маркіяна і при сїй нагоді зібрали якусь хочби й найменшу жертву на „Рідну Школу".

Так щож з того? Чи всї зрозуміли сей будь як будь благородний поклик? Чи всї вивязали ся як слїд з своєї патріотичної повинности?...

Заледви кружок сьвящеників з Ню Йорскої околиці зложив жертви від себе і своїх парохіян — а прочі?...

Правда, кілька наших сьвящеників з инших сторін Америки не хотячи солїдаризувати ся з нашим комітетом вїдослало збірки з своїх вечерниць просто до Львова: таких одначе можнаб почислити на пальцях. Деж були прочі? Питаю ся ще раз. На жаль прочі нич не зробили. Не зібрали анї феника на „Рідну Школу" — а що більше, помимо того, що Маркіян був не лиш патріотом, але й патріотом-сьвящеником, не помянули його нїчим у своїй парафії, нї панахидою в церкві, нї одним словом в церковній гали. Розумість ся, що сими кількома словами на адресу нашого духовеньства не хочу нїкого уражати, з другої одначе сторони правди нема де дїти...

Уважаючи тепер час на збірку на фонд ім. Шашкевича за скінчений, бож повних девять місяців минуло і годі довше ждати, складаю отсим справоздане з порученого менї дїла.

Тому, що як раз тепер зачинає ся в старім краю новий шкільний рік, сума зібрана на „Рідну Школу" висилає ся через Хвальну Редакцію „Дїла".

Притім уважаю своїм обовязком зложити іменем сего комітету, який занимав ся збиранем жертв сердечну подяку так сим Всеч. ОО., що не відказали жертви на повисшу цїль як і всїм Вподобр. Патріотам, які при всяких нагодах не призабули на так гарне дїло і зложили будь від себе, будь зібрали від других жертви, чим безперечно завстидали велике число сьвящеників. Всїм жертводателям кличу від серця: „Спаси Біг".

Цїла зібрана сума виносить $360.02 а зожили ся на ню слїдуючі:

Лист. 16 1911 Основателї зібрані разом	15.00
Груд. 12 1911 о. Підгорецкий з концерту в Ню Йорку	29.00
Груд. 28 1911 о. Улицкий складка при парастасї в церкві в Джерзи Сіти	15.26
Січ. 15 1912 о. Чаплинський з панахиди в церкві і з концерту в Перт Амбой	90.00
Січ. 15 1912 о. Чаплинський з Перт Амбой від себе	10.00
Січ. 16 1912 п. Шостак, збірка на хрестинах в домі паньства Миляновичів	2.70
Січ. 18 1912 о. Лисяк з концерту в Йонкерс	15.00
Січ. 20 1912 п. Маркевич на забаві у п. Кирчова	2.00
Січ. 29 1912. На весїлю у п. Ник. Матлаги зібрав п. Лабовський	9.55
Лют. 5 1912. Збірка на хрестинах у п. Андр. Патрили, яку зібрав п. Василь Галас в Менвіл, Р. Ай.	10.50
Лют. 5. 1912. Збірка на хрестинах у п. І. Пригарського зібрав п. Ст. Шевчук в Менвіл, Р. Ай.	1.41
Січ. 13 1912 о. Понятишин з панахиди в церкві і з концерту в Нюарк, Н. Дж.	50.00
Лют. 13 1912 о. Понятишин з Нюарк від себе	10.00
Лют. 13. 1912 п. Алекс. Шаршонь з Шамокін, Па.	1.00
Лют. 13 1912 п. Андр. Павлюк з Байон, Н. Дж.	1.00
Лют. 19 1912 п. Семен Ґела на хрестинах у Ілька Ґемен	2.70
Лют. 23 1912 п. Юстин Медвідь на хрестинах зібрав	3.50
Лют. 26 1912 п. А. Шостак на весїлю у п. Кунича в Джерзи Сіти і на хрестинах у п. Ів. Мандзіка в Дерби, Конн.	3.10
Мар. 2 1912 п. І. Ґрошко, Детройт, Міч.	25.00
Мар. 7 1912 п. Алекс. Цепко, Донора, Па. збірка на хрестинах у п. Мих. Вархолика	7.15
Мар. 9 1912 о. Д. Хомяк з Сімпсон, Па.	5.00
Чер. 3. 1912 п. Іван Париляк з Джемейка, Н. Й.	9.00
Чер. 3 1912 п. Іван Спяк з Йонкерс, Н. Й.	19.25
Чер. 14 1912 о. Д. Хомяк	3.00
Чер. 14 1912 п. Вол. Каськів, Ансонія, збірка	13.25
Лип. 11 1912 Тов. „Січ" з Вунсокет, Р. Ай.	2.95
Лип. 31 1912 Клюб поступовий Джерзи Сіти, Н. Дж.	3.70
Разом	$360.02

З того оплата за пересилку і зміну $8.02. Вислано через фірму С. Миляновичи і Бейл Ко. в Джерзи Сіти, Н. Дж. суму 1760 корон.

Я зі своєї сторони дякую п. Вол. Каськови, яко секретареви, а особливож дякую п. С. Ядловському за дуже точне і совістне проваджене уряду касієра.

З поважанем
о. Йосиф Чаплинський,
Перт Амбой, Н. Дж.

ОПОВІСТКА.

Читальня ім. Т. Шевченка в Ню Йорку подає отсим до відома рускому загалови в Ню Йорку і околиці, що з днем 1. вересня с. р. отвирає вечірню школу для дорослих, обіймаючу 2 курси, а то:

I. Курс приготовляючий до вступного іспиту до технїчної школи „Cooper Union", на котрім викладати ся буде математику (то єсть аритметику, альґебру і ґеометрію) — 6 годин тижнево — а 4 години тижнево анґлійську мову.

II. Курс суспільно-політичний, обіймаючий науку загальної ґеоґрафії, зі спеціяльним узгляднене ґеоґрафії Руси-України і Злучених Держав, історію Руси-України і Злуч. Держав, історію нашої літератури і загальний начерк конституції Злуч. Держав, — через 4 години тижнево.

Вписове виносить 25 центів на пüврік а оплата по 10 центів за кожду годину викладів.

Вписи на оба курси принимає ся до кінця серпня с. р. кождої середи і пятниці від год. 8. до 9. вечером і кождої неділї від год. 12. до 1. в полудне в льокали читальні ім. Т. Шевченка в Ню Йорку, 28 East 7th St.

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

До сеї пори закупили квадратові метри на укр. город у Львові отсї дд.:

Михайло Заверуха з Brooklyn, N. Y. число квадр. метра 16.001
Ілія Оґірок, з New York, N. Y. число квадр. метра 16.002
Володимир Когут з New York, N. Y. число кв. метра 16.003
Захар Курочка з Auburn, N. Y. ч. кв. м. 16.006
Стефан Маленький з Auburn, N. Y. ч. кв. м. 16.007
Петро Цьовка з Auburn, N. Y. ч. кв. м. 16.008
Олекса Олїйник з Auburn, N. Y. ч. кв. м. 16.009
Андро Ґела, Passaic, N. Y. ч. кв. м. 12.001.

Отсї всї дд., що хотїлиб закупити дальші квадратові метри на город для укр. народу у Львові зволять ласкаво звертати ся до нашої редакції, яка по одержаню 1.00 дол. за один метер, вишле жертводавцеви сейчас оригінальну посвідку „Сокола-батька". Щоби запобічи відразу деяким непорозуміням заявляємо, що будемо оголошувати лиш імена тих жертводавців, які закупили квадратові метри в нашій редакції, або від людий, які взяли у нас сї посвідки до розпродажи, бо лиш тї посвідки ми маємо в евіденції. Хто посилає гроші впрост до Львова, сей мусить ждати, аж йому прийде звідтам посвідка, та евентуально головна канцелярія „Сокола-батька" пришле імя такого жертводавця до оголошеня. Зі згляду одначе на се, що посилане гроший поодиноко до Львова потягає за собою більше видатків та получене з більшими недогідностями так для жертводавця як і для уряду „Сокола-батька", просимо отсим усїх тих патріотичних Родимців, що мають охоту причинити ся до закупна площі для Русинів у Львові, слати гроші не впрост до Львова, але до „Свободи". У нас є цїлих 6.000 посвідок, сума — як здаєть ся — аж надто велика на нашу соборну заморську Україну.

ЖЕРТВИ НА „РІДНУ ШКОЛУ" В НОРТГЕМПТОН, ПА.

Николай Кравчишин зложив $1.00 і кличе Гавриїла Онущака з Catasauqua, Pa. і Якова Онущака з Northampton, Pa.

Всякі жертви на повисший фонд просить ся слати на адресу:

Rev. E. M. Baransky,
Box 2, Northampton, Pa.

Олекса Стороженко. 10)

Марко проклятий.

(Дальше).

— От слухайте. Чотири милї звідси в пущах є остров. наоколо оточений заливом з Сули, болотом і драговиною. На тім острові в горі повикопувані глибокі і великі печери, у котрих, росказують люде, колись, ще за Владиміра сьвятого, ховав ся змій; з того часу і остров той прозиваєть ся зміїним. Не один вік минув, а нікому-ж то не доводилось бувати у тім урочищі: одно, не легко було його й знайти, а друге, коли кому й лучалось ненароком зблизить ся до того острова, то з ляком тїкали від його. Так на сїм острові, кажу, теперички осадив ся з своїм загоном Переяславський козак Кривоніс, той самий, — може чули, — що хуторяне за його лютість прозвали Вовгурем, а його ватагу вовгурянцями. Він прийма до свого гурту, тільки не всякого, а з проби, щоб кождий мав таку силу, як і в його. Хто обнесе тричі біля його куреня дві камінюки, кожда в десять пудів, той йому товариш, хто шість, той йому побратим. Так бачите, хиба тільки одного Кобзу прийме до свого загону; може-б і побратим йому знайшов ся, так той нї до кого не пристає, і до себе нікого не приймає. Та байдуже, знайдуть ся і окроме Кривоноса ватажки, та ще й не один.

— Хто-ж нас на той остров проведе? — спитав Барило.

— Я вас проведу, минї нераз доводилось вже на йому бувати. Там теперички і народу чимало зібралось. Порадимось, прийшла пора підіймать ся; мабуть вже і Хмельницький з ордою з коша рушив.

— А може вже й з Ляхами бють ся, — додав Барило.

— На тім тижнї я був в Переяславі, — казав Марко, — і дещо чув. З Варшави Барабашу прийшов приказ, щоб він, посадивши реєстрованих козаків на байдаки, поспішав ік Кодакам, на підмогу Степану Потоцькому.

— Як-же воно буде, — загомонїли козаки, — наші кревні, руські, та й будуть бить ся проти нас, своїх братів?

— Тогдї скажемо, як воно здієть ся, — одказав Марко.

— А багацько війська у Ляхів по тім боцї Днїпра? — спитали козаки.

— У двох гетманів Потоцького і Калиновського буде тисяч з трийцять, та й у Хмельницького чимало того війська: одних братчиків пятнайцять тисяч, та реєстрованих козаків Полтавського, Миргородського і Гадяцького тисячі чотири буде.

— А скільки ще того народу з України понаходило, — додав Барило, — як комашня пруть на Запороже; та ще як і Татари дадуть нам підмогу, то завдамо такого чосу Ляхам, що й до нових віників не забудуть...

Марко витяг з кутка кілька шабель, пістолїв, рушниць і сумки з порохом і кулями.

— А нуте, пани молодцї, — казав він, розкладаючи броню на долівцї. — розбирайте у кого нема, може доведеть ся нам на дорозї спіткать Ляхів, так щоб було чим оборонить ся.

Кобза взяв два пістолї і ґвинтівку, а другі побрали й шаблї.

— Ну, теперички на добраніч вам, спочивайте хлопцї, — сказав Марко, узявши свою торбу і глек. — а менї треба ще трохи декуди побристи...

— Що воно таке за чоловік? — спитав Барило Кобзу, як Марко виліз із землянки.

— Не вгадаєш, козаче, — одказав Кобза.

— Давно вже ти з ним спізнав ся?

— Торік.

— Що у його в торбі? Носить ся з нею як кіт з салом.

— Бодай тобі не довелось побачить!

— Диво не чоловік; мабуть він не то Ляхів, а й самісїнького чорта не злякаєть ся.

— Його чорти лякають ся!...

Кобза не дуже був охочий до розмови. Кохане неначе яким чадом його підкурило, тільки й думки було, що про княгиню Четвертинську. Потомлені сїроми не довго ще балакали і поснули як мертві...

XI.

ко і побудив козаків. Повилазили сїроми з земляночки, неначе ті бабаки, і довго протирали очи, поки не прочумались; дуже таки позасипались. Марко приніс їм хлїба, сала, фляшку горівки і глек води. Заморивши червяка, козацтво запалило люльки і повело розмову.

— Знаєте, пани молодцї, що, — почав Барило, — коли Кривоніс не прийме нас до свого загону, так ми оберем собі ватажком Марка, тай будемо приймать до гурту?...

— А кого-ж і обрать, як не Марка! — загомонїли козаки.

— Пострівайте, пани товариші, — озвав ся Марко встаючи, — не менї бути вашим ватажком, вибирайте собі иншого. а поки я з вами, то буду вашим поводатарем.

— Чом не хочеш бути нашим ватажком? — питали козаки, оточивши Марка, — не треба нам иншого, не треба!

— Не вам мене питать, не менї вам і казать!... — Марко похмуро скинув очима на товариство і його погляд зупинив ся на Кобзї. — Як до чого припаде, так от вам ватажок! — додав він показуючи на Кобзу.

— А поки припаде, — озвав ся Барило, — нехай він випрудить із свого серця княгиню Четвертинську, а не випрудить, то ми з його викурим те кохання порохом!...

— Тай не рівня нам ті князї та пани! — загомонїли деякі.

— Чом не рівня, — перехопив Кобза, — хиба-ж ми не такі люди як і вони?

— Нехай, бач, і такі, — одказав Барило, — так не такі-ж теперички часи, щоб возить ся з тим коханям!

— Як не такі, то й підождем, — одказав Кобза понурившись.

Оттак розмовляли, поки не зійшов місяць, і наші неборaки рушили. Довгенько йшли вони за Марком, продираючись гущиною, а там вибравшись на високу гору вийшли на битий шлях, що пролягав проміж густого лїсу.

— Ну, теперички, пани-молодцї, — сказав Марко, зупиняючи їх, — ляцький день, а ніч наша: коли спіткаємо на дорозї драпіжників, то не будемо втїкать, а будемо бить ся. Огледїть лишень вашу броню і позаряжайте ґвінтівки і пістолї...

Згодом, пройшовши кілька гонів, почули вони позад себе гомін і тупотню. Козаки зійшли з шляху і засїли в кущах. Незабаром побачили вони чималу юрбу: деякі їхали верхи, а другі йшли пішо, в свитках і високих смушевих шапках. По гомону і одежі зараз пізнали вони, що се не чужі, а свої, і мабуть простують туди-ж, куди й вони. Барило пугукнув і юрба зупинилась, декотрі вхопились за мушкети, а другі за шаблї і стали на готові, а козак, що їхав по переду на доброму коню, на той оклик теж пугукнув. Зараз видко було, що бувалий козак і знав запорожський звичай.

— Не лякайтесь, хлопцї, — озвав ся Барило підходячи до юрби, — і ми такіж як і ви... Куди йдете?

— На гадючий, чи то-б, на зміїний остров, — озвалось бурлацтво, — до Кривоноса.

— Тай ми тудиж; а багацько вас?

— Двайцятеро і один, та ще стільки у другій ватазї, що пішла попереду.

Сїроми наші зблизились, братались і привитали один одного...

— Здоров був, Барило, — озвав ся передовий вершень, протягуючи до його руку.

— Гнида! — скрикнув Барило, — чи сеж ти, мій голубе? Була-ж така чутка у нас у коші, що тебе забили Ляхи на Старицї?

— Нї, як бачиш, помилував Господь. Ми з Гунею після побиванок на Старицї помандрували у Московщину і до якого часу там вештались, а теперички знов до вас прийшли, знов почастуєм Ляхів!

Наші козаки змішались із бурлацтвом і пішли по дорозї.

— Відкіля-ж ви теперички? — питав Барило Гниду.

— З Прилущини, — одказав старий.

— Що-ж тамечки у вас дієть ся?

— Хвалити Господа, усе благополушно!... Учора Бубнївський протопоп Сьвіт привів чимале військо, і старий Гуня з ним. Так які не повтїкали Ляхи, то усїх забили на макуху, а мніхів До-

ричкі їду, щоб порадитись із Кривоносом.

— Не зустрівались із вами Ляхи?

— У вечері вже, як вийшли з гаю, де спочивали, стріли пять жовнїрів, трьох-же вклали, а двоє втекло.

— Сьогодня буде чим порадувать Ярему! Зашінить він із серця свою руду бороду, бо й ми йому багацько шкоди наробили...

— Не то ще буде. Заллємо ми й йому самому горячого сала за шкуру!

Як отак розмовляли, почули десь далеко стрільбу.

— Чи не наші бурлаки бють ся? — озвавсь Гнида прислухуючись.

Стрільба ставала частїйш, почувсь і гомін, і все зближалось до їх, а там разом замовкло й затихло. Барило метнув ся по дорозї, щоб довідать ся, що там здїялось, а тимчасом ватага по троху подвигалась. Згодом повернув ся Барило.

— Пострівайте, хлопцї, — прошопотів він, — жовнїрів іде чимала купа!... Не розгледів добре, а здаєть ся, кілька чоловік наших ведуть на арканах!

Марко зупинив юрбу.

— Ховайтесь у кущі, по обох боках шляху, — казав він, розділяючи ватагу, — а кінні їдьте собі назад, щоб вас не вздріли Ляхи; а як крикну, разом виходьте, піші з лїса, а кінні поспішайте на зустріч Ляхам і лупіть дряпіжників!

Духом піші поховались у кущах, а кінні одїхавши з пів гонів, на повороті шляху зупинились: а тимчасом і Ляхи стали зближать ся. По переду їхав пан хорунжий, а за ним жовнїри вели на арканах чоловіка з вісїм бурлак; потомлені і голодні собаки бігли за кіньми, висолопивши язики. Тільки зрівнялись вони з засадою, як вихопивсь із кущів Марко і гукнув молодецьким покриком. Прожогом вискочили козаки і поперли на Ляхів: хто рубав, хто стріляв, а хто й просто давав добрих стусанів у печінки... Переляканї жовнїри несподїваним нападком хапались за палаші, за пістолї, деякі дали драпака, а тут їм на зустріч і кінні наскочили... Не счулись Ляхи, як їх чоловіка з двайцять на місци уклали; небагацько з них прудко пробились і втекли. Се були ті самі жовнїри, що шукали і гнались за нашими небораками, тай знайшли таки їх собі на лихо... Зараз порозтинали вірьовки, якими були повязані бурлаки, та як роздивились, і пізнали своїх...

— Бач, так я й думав, — сказав Гнида, — що вас дурнїв спіткали Ляхи!

— Та нас же, — одказували вони, чухаючи потилицю, — застукали тамечки біля березового хреста, де казали підождать вас...

— Хиба-ж нїкуди було гаразд сховать ся?

— Та ми гаразд таки й сховались, — озвав ся один із ватаги, — так поснули-ж, а тут де не взялась бісова собачня, донюхалась і загавкотїла, а ропужа шляхта набігла, деяких повбивали, а нас, отсе як бачите, на арканах повели. Хотїли було й нас порізать, так хорунжий і каже: „Одведемо сих до князя Єремії і скажемо, що се ті самі харцизи, що пана Щуку і патера позабивали”.

— А бодай вас, дурнїв!... Чогож стоїте, як телепні, — гримнув Гнида. — Забирайте броню у забитих Ляхів, тай рушаймо, бо як опізнимось, то не знайдем і човнів, нї на чім буде й на той бік острова переплить.

Бурлаки метнулись до забитих Ляхів і вибирали собі броню, а Барило дорізував тих, що ще хрипіли, приговорюючи: „В своїй хатї і скипка бє!”

Дійшовши до березового хреста побачили вони: де-не-де попростягались на шляху шість трупів бурлак...

— Бачу, не всїх дурнїв порізали, — сказав Гнида скинувши оком за забитих, — теперички мабуть де-небудь із переляку так поховались, що й з собаками їх не знайдеш.

Од хреста продирались уже сїроми густим лїсом. Марко йшов попереду, приглядуючись ік деревам: то простує до дуба, на котрім понаносили гнїзда гайвороня, то поверне, дійшовши до дрохлявого пня; а тимчасом козаки гукали, скликаючи товаришів, що позабігали од Ляхів. З переголом, як прой-

одкликать ся втїкачі, як жаби з болота, аж поки не зійшлись до купи.

На сьвіт займалось, як вони спустившись з кручі опинились біля Сульського залива, що оточує зміїний остров. По серединї того залива було плесо, а з берега позаростало очеретом, рогозом і оситнягом. По той бік залива підіймалась висока гора, вкрита одвічним лїсом, і скільки оком кинуть, мріла темною полосою, між густою зарослею чагарника. По сїм боцї залива, понад самим берегом, простягалась доріжка, по котрій стрічкою сунулись козаки піші й кінні, а за ними, за кождою ватагою, везли на підводах мішки з борошном, сухарями, різаних кабанів, і другу харч, і гнали скотину на теж. Тихенько подвигались ватаги по доріжцї, не чутко було нї гомону, не бряжчала й броня; неначе чорні хмари перед бурею сунулись вони і збивались до купи...

Оттак дійшли вони до перевоза, де в завширшки залива було широке плесо. Кінні козаки переходили у плав, а піших і запаси перевозили лоцмани на човнах і каюках. По той бік перевоза, на острові, виднїлись розкоти і редути, насипані під горою по обом бокам дороги. Марко зупинившись біля перевоза, обернув ся до товариства.

— Прощайте, пани молодцї, — з тиха промовив він, — помагай вам Бог; теперички і без мене втрапите до Кривоноса.

— Куди-ж се ти, Марку? — запитали козаки, — не покидай нас, зостань ся з нами!...

— Не можно, товариші, треба ще й другим деякої помочи дать, треба й до князя Єремії навідать ся... Прощайте!...

З остатнїм словом Марко повернув у гущину і щез за кущами...

Довгенько таки простояли наші сїроми біля перевозу, вже й сонїчко зійшло, вже й поснїдали чим знайшлось, поки дійшла до їх черга переправлять ся. Перепливши на той бік, аж здивувались вони, побачивши таку силу народу. Скрізь, де вони не проходили, під кождим деревом, кущем, кишіло людом. На гилях висїли обідрані волові і баранячі туші, різали мясо і клали в казани; по під горою повикопувані були печі; де замішували тїсто, а де печений уже хлїб шматували на сухарі і розкладували на рядних сушить. Инші збились біля кузень, лагодили броню, острили шаблї, насажували на списи ратища і виливали кулї. Були там молодицї і дївчата: деякі порались біля печей і кабиць, а другі шили козакам сорочки і одежу, та вшивали лантухи на сухарі. Де-не-де сьпівали кобзарі про Вінцеслава, що нагнав Жидів у Польщу, та малого Гирею... Місцями вивішували на списах свитки і запрошували прибулих козаків поснїдать. На прогалинах вигравали скрипицї і сопілки, торохтїв бубен і козацтво, ударивши лихом об землю, садило гайдука і вибивало тропака. Вештались тут попи й дяки, що покидали свої парафії, втїкаючи од дряпіжних ксьондзів; були й крамарі, цехові, чумаки і запорожчики в червоних жупанах і кабардинках; не було тільки панів, бо тодї ще на Вкраїнї не було й чутки про їх. Пройшовши кілька гонів, Кобза став розпитувать, де Кривоносів курінь?

— Аж там, на самім кінцї острова, — одказували люди, усьміхаючись, — де печері, тамечки осадив ся він з своїми вовгурянцями, тай глита Ляхів, неначе той змій, що колись тутечки ховавсь та людий їв.

— Та кумедно-ж і граєть ся він з Ляхами, — додавали другі, — неначе кіт з мишою.

— Хто-ж тут у вас порядкує?—спитав Кобза.

— Нема ще нікого, — загомонїли козаки,—Кривоніс прийма до свого загону тільки богатирів, так отсе теперички збираємось обрать собі свого ватажка, так нема-ж у нас на примітї такого, як би нам треба.

— Дурний, бачу, ваш Кривоніс, — озвав ся Барило, — на віщо теперички богатирів? Куля й вола повалить.

— Та вжеж його не навчиш, — бубонїли люди, — завзятий таки він з біса чоловяга.

Розпитавши дорогу, наші козаки, а за ними і другі рушили до Кривоноса по протоптаній стежцї...

КАЛЕНДАР.

СЕРПЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
22	Четвер	Матея апсст.
23	Пятн.	Лаврентія м.
24	Субота	Евпла. Клявдії
25	Неділя	Фотія і Аник.
26	Понед.	Максима
27	Вівтор.	Теодозія Печ.
28	Середа	Усп. Пресв. Бог.

НОВИНКИ.

Убійство руського робітника польським наставником. Myslowitzer Anzeiger приносить в ч. 88-ім з 1-го с. м. нотатку, про звірське убійство, якого допустив ся польський наставник (Koksmeister) Подкова на особі руського робітника Малинича. Справа мала ся так: Недавно зник безслідно в копальни Falvahuette на пруськім Шлезьку руський робітник Малинич, занятий при випалюваню коксу. В якійсь час пізнійше, заняті у фабриці робітники, відкрили в одній ґазовій печи звуглене тіло, яке дало причину до здогаду, що розходить ся тут о згаданого руського робітника Малинича. Близші розсліди потвердили сей догад і навели на слід убійника, яким є польський наставник Подкова. Погибший Малинич позичив іменно Подкові 560 марок, яких йому сей не хотів віддати, а надто хотів прийти в посїдане і прочого заощадженого Малиничем гроша і користаючи з нагоди, струтив його недавно в отвертий ґазовий котел. Тіло погибшого траґічно Малинича лежало в кітлї кілька днів і було би звуглїло на попіл, наколи би случай не поміг відкрити незвуглених його решток. Зьвірського злочинця, який вів розгульне житє, арештовано, при чім прочі робітники хотіли його на місци злїнчувати. Вступне слідство виказало, що від якогось часу згинуло безслідно більше число робітників в сій самій фабриці, а переведена у Подкови ревізія виказала „що леґітимаційні папери пропавших безслідно робітників знайшли ся всї у Подкови так, що заходить оправдане підозрінє, що всї вони погибли подібно як Малинич, а заощаджені ними марки присвоїв собі звірський убійник.

Капітан Сміт жиє. Ми ще не забули страшну катастрофу „Титаніка“. Нам ще в памяти „геройства“ міліонерів, як то они „потопили ся“ а пасажери 3-ої кляси „уратовали ся“ та як капітан стояв до послідної хвилї на горішнім покладі. Тепер починає ся знов цікава історія. Петро Праял присягає ся, що в четвер 18 липня в Балтімор говорив з Смітом, капітаном з потонувшого „Титаніка“. Праял був офіцером на корабли, подорожував з Смітом через 17 літ і був його близьким приятелем. В четвер рано, каже Праял, побачив наближаючого ся Сміта. Праял підійшов до него і привитав: „Як ся маєте капітан Сміт!“ Тоді, каже Праял, капітан відповів: „Дуже добре Праял але прошу не затримуй мене, я маю інтерес“. Праял йшов в слід за ним аж на стацію, де Сміт купив тікет до Вашінґтону. Всїдаючи до потягу ще звернув ся до Праяла і сказав: „Будь здоров Праял, колись ще побачимо ся“. Праял є тверезий чоловік і присягає ся, що говорить правду. Він каже, що Сміт певно чудом(!) уратовав ся, а бояв ся показати своє лице перед сьвітом. Сестрінець Сміта мешкає в Балтімор, але уже через кілька днів ніхто його не видів.

Зьвірські знущаня. В Омську відбула ся сенсаційна розправа з приводу знущаня і тортурованя політичних вязнів. На лаві обжалованих засїдав поліцмайстер Карамишов і шістьох поліційних офіцирів. Акт обжалованя навів між иншими такі їх злочини: При слїдстві вкладано вязням на голову кліщі, які відтак вбивано в голову при помочи шруб, по розкутю вязнів кладено їх на землю і бито дротяними нагаями в пяти, поливаючи від часу до часу зимною водою, а на кінець копано зболілі ноги чобітьми. Одному вязнева вириване по одному волоскови бороду, а другому відтинано тупим ножем, після чого вкладано в уста спеціяльний прилад, в котрий ударювано молотком. Всїх обжалованих віддано до поправних баталіонів.

Спосіб проти морської хороби. Загально звісною є морська хороба. Коли би не вона, то морської подорожи уживало би много, людий для приємности, нинї однак відбуваєть ся морську подорож з конечности, а вже рідко коли для приємности. Від давна вже придумувано проти сеї хороби найріжнороднїйші способи, але вже та обставина, що тих способів є так много, вказує, що нї один не є певний. В останних часах директор корабельних варстатів в Гамбурзї, Фрам придумав на морську хоробу спосіб, котрий не зовсїм усуне, то що найменше значно улекшить морську хоробу. Не улягає сумнївови, що причиною сеї хороби є колибанє корабля на всї боки. Щоби тому запобічи, уложив диреклор Фрам на споді корабля бочки з водою. Се урядженє виглядає ось як: На споді корабля находять ся по обох його боках два збірники получені з собою в долині поперечною рурою, так, що коли корабель перехиляє ся, може вода вигідно переливати ся з одного збірника до другого. Таке урядженє запобігає колибаню корабля до сеї степени, що навіть на повнім морю виносить се колибанє ледви пяту часть рухів корабля без сего приладу, а се зменшує колибанє корабля до сеї степени, що вже запобігає морській хоробі зовсїм. В сї уладженя проти морської хороби заосмотрило ся вже кільканайцять кораблів гамбурсько-американського перевозового тов-а. Те саме роблять тепер зі своїми кораблями і инші корабельні товариства до комунікації межи Европою, Америкою і Африкою.

Траґікомедія. Віденські дневники доносять про дійсну судову траґікомедію. На передмістю Раґніц біля Градцу, робітник Кацлєр в переходї лїсом побачив висільника на дереві. Кацлєр видрапав ся на сусїдне дерево і відтяв висільника, який впав на землю, потовк ся трохи о корінї дерева, але небавом прийшов до себе і пішов до дому. За кілька днів одержав Кацлєр візванє до суду. З триюмфом розказував, що йде по нагороду за уратованє житя. Якеж було його зачудованє, коли йому відчитано, що його обжаловано о проступок проти безпеки житя через... необережне відотненє висільника. Потім серед загальної веселости публики відбула ся розправа. Очевидно Кацлєра увільнено. Після вироку Кацлєр закликав: „Присягаю, що хочбим цїлий ліс висільників побачив, то жадного не відітну“.

Грабіж монастирів в Росії. В послїдних часах в Росії розбійники дуже часто нападають на монастирі та граблять їх. Недавно ограбили один женський монастир в кутаіській ґубернії і один в тифлїській ґубернії.

Як поводити ся підчас спеки. Париський дневник „Matin“ поставив славному гігієністови в Парижи Е. Давеніере питаня, яких вказівок належить придержувати ся з огляду на здоровлє в часї великої спеки. На се дав На се дав Давенієре 10 порад, які звучать: 1) Рано треба мити ся дуже старанно. 2) Належить носити вигідний і легкий ясний одяг. 3) Проходжувати ся в тїни і зовсїм помало. 4) Несьвіжих страв не належить їсти зовсїм, а сирі страви не за часто. 5) Не належить пити нефільтрованої води, навіть підчас найбільшої спраги. 6) Повинно ся пити як найменше, щоби не пітнїти. 7) В день належить вікна добре замикати. 8) За те ночию отвирати вікна. 9) Спати лише під легким накривалом. 10) Ті поради треба перечитати добре хоч кілька сот разів і точно їх придержувати ся.

Архиепископ злодієм. Російський архієпископ Пітіріма закрав і розтратив 60 тисяч рублів церковних гроший. За сим приміром йдуть також молодші попи. У Кременчуці є церковна фабрика сьвічок, якою завідував діякон Лукіянов. Останна ревізія викрила, що Лукіянов закрав 8.500 рублів. У Росії, де тільки зачнуть робити правдиву ревізію, там все викривають злодійства.

Напад на військову касу. Недалеко міста Ровна, коло Варшави, напали бандити на військову касу, перевожену до ґарнїзонового міста асистенції одного офіцира. В касї находило ся 200 тисяч рублїв. Бандити застрілили на місци візника, а офіцир зіскочив з воза та приказав жовнїрам як найскорше втїкати з касою. Сам добув револьвера та почав стріляти до напасників. Коли однак вистріляв всї набої, напали бандити на нього, замордували його та зрабували від нього 5.000 рублїв і золотий годинник. Наспівша військова поміч пустила ся в погоню за бандитами, які однак вспіли за сей час утечи. Трупа вірного офіцера перевезено до ґарнїзону.

Довгий сон. Як доносить київська „Рада“ в селї Покровська Богачка на Полтавщинї, заснула летарґічним сном жінка і спить вже цілий тиждень.

25 ветеранів з р. 1812 жиє ще в Росії. З нагоди наміреного сьваткованя столїтя спаленя Москви вибрано комісію, як мала заняти ся вишуканєм наочних сьвідків наполєонських випадків. Комісія потрафила дійсно віднайти 25 таких сьвідків, з котрих найстарший Яким Вінтомюк, має 122 роки і брав чинну участь в повстаню проти Наполеона. Стодесятьлїтний селянин Жук розказує як збирав кулї на побоєвищи під Кульгово. Замітно що всї дідугани селянського стану. Один з них, Новіков, що маючи 19 лїт брав участь в боротьбі під Смоленском, не бере ніякої пенсії і жиє з праці рук своєї 90 лїтної жінки, що є прачкою. Всї старцї возьмуть участь в московських торжествах на кошт держави.

Статистика землетрясень від різдва Христового. Анґлїйський природописець Мільн оголосив саме ґенеральний катальоґ, в якім згадує про всї землетрясеня, які замічено в часах християнської ери. Поминаючи малі, неправильні потрясеня, що були відгомоном великих катастроф, подає він число дійсних трясень землї на більше як 4.000. До 650 року по Христї начислено їх 91, отже пересічно припадало по 14 в однім столїтю. Від 650 до 1650 було їх 1.099, отже більше нїж по одному землетрясеню в однім році. Від 1650 до 1850 занотовано 11 в однім році, а від 1850 до 1859 аж 31. Треба догадувати ся, що від 1859 року реєстрували природознавцї всї значнїйші потрясеня. Перегляд тих катастроф за останні часи стверджує, що в другій половині 19. столїтя виказують потрясеня нашої планети незвичайну рівномірність.

Жидівска держава в Африці. У Віднї радив під проводом Ізраїля Панґвіля зїзд жидівских територіялїстів. Ся партія повстала з відлому сионїстичної партії перед кількома роками. Територіялїсти змагають до узисканя від одної з кольонїяльних держав більшої области, до якої хотять спрямувати жидівских переселенців з Росії. На віденьскій конференції раджено головно над проєктом кольонїзованя Анґолії жидами, а портуґальскій парлямент ухвалив навіть закон, який будучим жидівским переселенцям в Анґолії уділяє деяких автономічних прав. Зїзд ухвалив вислати виправу для розслїдженя кольонїзаційних условин в Анґолії.

Ориґінальна желїзниця. Messagero розказує про незвичайно ориґінальну зелїзницю, котра ще досї курсує між двома провінціональними місточками Японії. Ся зелїзниця має вози широкі всього на 60 центиметрів а такі низькі, що найнизший чоловік не годен в них стояти. Кождий подорожний мусить весь час сидїти. Та найориґінальнїйше є се, що ся зелїзниця не посуває ся вперед силою пари, лиш силою людий. Сильні хлопи стають позаду поїзду і пруть своїми плечима поїзд вперед очевидно лиш до гори. З гори сїдає ся „людська льокомотива“ на дахи возів і їде з пасажирами на діл. Подорожні, як впевняє Messagero з ориґінальною флеґмою любують ся поїздкою сеї ориґінальної зелїзницї.

Бідному вітер в очи. Один бідний ремісничий хлопець, мандруючи з нужди по Німеччині, продав у дорозї через Шпесарт за три марки свій льос австрійської державної льотерії. Тепер той що купив, якийсь Кайзермілєр із Лянґеберґа виграв на той льос 60 тисяч корон.

Відозва
ДО ЛЮДСЬКОГО МИЛОСЕРДЯ!

Страшне нещастє навістило дня 27-го цьвітня с. р. село Сторонибаби, повіту золочівського. Наглий пожар протягом одної години змів з лиця землї цїле село, полишаючи на місци достатків купи попелу і згарищ. Згоріло 80 господарів, около 40 штук худоби і безрог, так що около 300 душ лишило ся без хлїба, сорочки і даху над головою.

Повістало тільки пять господарств на однім кінци села і кілька на другім кінци поза селом. З тих лише 3—4 заможнїйші господарі, а прочі самі бідаки-халупники. По тих кількох хатах дусить ся по 5—7 родин і буває таке, що в одній хатї є 5 колисок немовлят. В селї плач — страшний вираз нужди, голоду і розпуки. Голодна худоба ричить, а загальний брак паші в околиці збільшає нещастє, так, що селяни за безцїн випродують худобу. Одним словом образ спустошеня як по татарських нападах.

В тім страшнім нещастю звертаємо ся з благальною просьбою о поміч до людського милосердя. Наше село нікому не відмовило помочи в нещастю і то нас осьміляє других о поміч просити. Звертаємо ся проте з просьбою до Всечесних Отців духовних, щоби були ласкаві оголосити про наше нещастя в церквах та просити милосердних людий о поміч для нас. Так само просимо Хв. Відділи Р. Н. Союза, щоби були ласкаві зложити від себе хоч які такі грошеві датки, бо найменший зітре не одну слезу з очий нещасливих погорільців. Вкінци просимо всїх милосерних людий прийти нам в нещастю з помочию, бо наше положенє розпучливе. Грошеві жертви тим більше потрібні, що 15 хлопських дітий, які ходили до гімназії, будуть мусїли покинути школи, бо їх батьки крім одного погоріли вовсім.

Ласкаві жертви враз з виказом Вп. Жертводавців просимо слати на адресу „Свободи" 83 Grand Street, Jersey City, N. J. а „Свобода" їх зашле на адресу Ратункового Комітету погорільців в Сторонибабах, почта Красне, Галичина.

За найменшу жертву з гори складаємо сердечну подяку в імени голодних і неодїтих дітий, в імени дітий жадних науки та в імени всїх погорілцїв.

В Сторонибабах, дня 2-го мая 1912.

о. Карпо Вінтоняк,

Володислав Козїцький, предс., Павло Стадник, заст. предс., Григорій Микитюк, секретар, Тимонко Дїдух, Мелетій Іванцїв, Микола Стадник, Михалко Іванцїв, Ілько Цьокан.

БЕЗ ЛАЙСНЕСУ.

Надходить пора, коли всї спродавцї вина мусять зголошувати ся по державне позволенє, без якого не вільно спродавати ніяких препаратів, вимагаючих до своєї фабрикациї алкоголю. Нашим баженєм є поінформувати наших бизнесменів, що Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина не належить до тої катеґорії, бо се є препарат медичний. Його можна продавати без урядового лайсенсу. Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина є дуже добрим ліком в усїх недугах жолудка, кишок як неменше в хоробах утроби, анемії, нервозности, ревматизму і невральґії, спраги, вітрів, обструкції, заворотів голови та жовтачки. Усї ті, що тяжко працюють чи то фізично чи умово, навіть тодї, коли зовсім здорові, повинні час від часу уживати того ліку перед спанєм; неменше повинні його уживати всї жінки, що тяжко працюють. По всїх друґсторах.

JOS. TRINER

Великий Баль

устроює Братство сьв. Володимира від. 3 Р. Н. Союза, в Олифант, Па. в понедїлок, дня 2-го вересня с. р. (Labor Day).

ПОЧАТОК О 9-ій ГОД. РАНО.

На тім балю буде ся принимати нових членів без вступного а до Союза після статутів.

Котрий член Братства сьв. Володимира не явить ся на той баль, заплатить 2 доляри кари.

Ану Братя покажім, що наш Руський Нар. Союз росте і буде рости.

Комітет.

Allentown, Pa.

Торжество благословеня нашої греко-католицької церкви відбуде ся в недїлю, дня 22. септембра 1912.

Всїх оо. Духовних в околици, як і Пов. Братства сердечно запрошуємо.

Служба Божа о год. 10-ій рано.

о. Нестор Дмитрів, предс,
Іван Собчак, секр.,

ПОЗІР! ПОЗІР!

Русини з Cohoes, N. Y. і околиці.

Заходом сьпівацкого Тов. „Бандурист" в Cohoes відбуде ся в неділю, дня 25. серпня с. р. о год. 7-ій вечером в гали церковній театральне представлене

„СТРАЙК"

сценїчний образ в трох дїях з житя хлїборобів в галичинї Н. Струтиньского.

получене зі сьпівами і деклямаціями.

Управитель хору і режісер п. С. Яґелло.

Цїни місць: І-рядні 35 ц., ІІ-рядні і прочі 25 ц. Діти 10 центів.

Весь дохід призначений на гр. кат. церков в Cohoes, N. Y.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешкання, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ....

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA

ПАПІРОСИ „ZIRA" МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

В нинішних часах подибуєть ся усюди таку силу найріжнороднїйших папіросів, що пересічному курцеви дуже тяжко визнати ся, з яких іменно сортів виробляють ся ті папіроси і котрі з них заслугують на признанє.

Богато курців, які привикли до курення папіросів европейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „ZIRA" їм найліпше смакують, бо вони зроблені з найліпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких инші роди папіросів зовсім не мають.

Папіроси „ZIRA" продають ся по всіх крамницях — 10 штук за 5 центів. Ціна маленька, а якість первородна. В кождім пуделку папіросів „ZIRA" находить ся гарний шовковий платок до цілий декораційних.

Новинки.

Нюйорська сензація. Від часу замордованя шулєра Розенталя минув уже повний місяць. За цілий той час викрито богато подробиць, які кидають дуже темне сьвітло на нюйорську поліцію. Виявило ся іменно, що поліційні урядники зорґанізували були в цілім Ню Йорку свого рода „систему", після якої побільшали свої пенсії в нечуваний доси спосіб. Приміром такий Бекер (поручник поліції, що сидить тепер в арешті), який побирав річно 2250 долярів, потрафив **одного лише місяця вложити до банку 70 тисяч долярів!** На підставі дотеперішних дослідів обчислено, що хабарі нюйорської поліції виносили річно повисше $2\frac{1}{2}$ міліона долярів. Сї гроші здирала поліція не тільки від самих шулєрів, але також від властителїв всяких готелїв, спелюнків, нічних нор, домів розпусти, а навіть від продавців журналів та часописий. Коли усї ті річи вийшли на сьвітло денне, закипіло в цілім Ню Йорку наче у вулканічнім кратері. Розпочало ся енерґічне слїдство в кількох напрямах і в імени кількох департаментів та комітетів. Найбільше поталанило ся доси прокураторови Вітманови; він зібрав найбільше евіденції і в його руках лежить тепер ключ до всього того скандалу. Вітман обжаловує публично цілий департамент нюйорської поліції, а ся поліція тремтить перед ним наче той осиковий листок. Він має вже під ключем цілий десяток людий, замішаних безпосередно і посередно в сю аферу. Майже що днини зголошують ся до прокуратора нові сьвідки і помагають йому своїми зізнанями доходити по нитці до клубка... Детективи Вітмана арештували на днях Сема Шепса, котрий був „платничим" спілки Роз-Бекер & Ко. Сей Шепс виплатив чотиром убийникам Розенталя 1.000 долярів, зараз на другий день по довершеню мордерстві. Коли Роз (Rose) віддав ся добровільно в руки Вітмана (так йому порадив Бекер, обіцюючи свою поміч на случай його арештованя), Шепс утік в північну частину нюйорського стейту і там, в горах Катскіл, скривав ся через пару тижнів. Там найшли його детективи нюйорської поліції і позволили йому (чи навіть намовили!) втечи геть на полуднє. В місті Гат Спрінґс, Арк. арештували його детективи Вітмана і спровадили до Ню Йорку. Замітне, що нюйорська поліція хотіла конче дістати того Шепса у свої руки, заки він побачить ся з прокуратором Вітманом. Шепс пробівує виявити Вітманови усе те, що знає (а він знає дуже богато, тому поліція так його боїть ся), але під тим услівєм, що прокуратор не видасть його в руки поліції, яка — після слів самого Шепса — готова відобрати йому житє. Уся та незвичайна сензація має дійти до свого вершка ще біжучого тижня, бо саме тепер надіють ся, що Вітман подасть до відома загалу весь зібраний ним доси матеріял. Окрім поручника поліції Бекера, який велів убити Розенталя, мають бути замішані в сю справу двох поліційних інспекторів і один „цивіль", мабуть якийсь визначний адвокат.

Сун Ят Сен замордований. До Сан Франціско, Кал. наспіла минулого понеділка відомість, що творець і перший провідник хінської републики, др. Сун Ят Сен зістав серед білого дня замордований на улиці Пекінґу (столиця Хін). Сун Ят Сен прибув нарочно до Пекінґу, щоби успокоїти збунтованих вояків, і тут замордували його жовніри на порученє президента Юан Ші Кая, котрому замордований уступив недавно своє місце як перший президент новооснованої републики. Як бачимо, мотивом того злочину була якась „полїтична" тайна, бо так собі, з доброго серця, Юан Ші Кай не був би позбавив житя того чоловіка, що найбільше причинив ся до поваленя манджурської династії і перетвореня хінського цїсарства на републику. Мимоходом згадаємо, що правительство хінської републики находить ся тепер у великім клопоті. В державній касї нема гроший на покритє найпотрібнїйших видатків, військо заєдно бунтує ся, Росія і Японія інтриґують в користь невдоволених мас (хотять в мутній воді ловити рибу), а тут ще й політичні убійства на порядку дневнім.

Наслідки хмаролому. З міста Найлс, Міч. доносять, що на дни 18. с. м. обірвалась там хмара. В наслідок страшної зливи зґинуло дві особи, а богато людий зістало покалїчених. Води знищили три-милеву просторонь, змили сім зелїзничих мостів, знесли зелїзничий шлях на просторони кількох миль та спричинили застій трамвайової комунікації в Найлс і кількох околичних містах. Шкоди обчисляють на сотки тисяч долярів.

Спасителька вітчини. У вічно неспокійнім Мексику волочать ся заєдно ватаги всїляких ребелянтів і, нападаючи та рабуючи супокійних мешканців міст, „спасають" свою вітчину. Одною такою ватагою розбишаків доводить женщина, що має бути жінкою полковника Аляніса. Ся женщина відграє тут ролю славної орлєанської дївиці Жанни де Арк. Оноді напала вона із своєю бандою на місто Хуарез. Під пору сього наїзду се місто не мало ніякої оборони, бо всї оружні сили вийшли були в околицю на зустріч повстанцям, що грозили знищенєм міста. В місті лишило ся заледви шість поліціянтів під проводом одного начальника задля пильнованя ладу й порядку. Мексиканська „Жанна", їдучи на білім кони, подала ся із своєю дружиною наперед до поліційного будинку. Розоруживши тих сїмох поліціянтів, вона забрала їх коні і подала ся на місто „гуляти". Зрабувала кілька склепів, набрала собі з улиці кільканайцять „рекрутів" і виїхала спокійно з міста. Сей наїзд був такий несподіваний, що всї люди потуманїли з дива. Заки здивовані та переполохані мешканці мали час зібрати потрібну оборону „Жанна" була вже в горах, у безпечнім перед погонею місци.

Землетрясенє в Арізонї. Дня 18. с. м. пополудни навістило два міста, Віламс і Голбрук, в стейтї Арізона, доволї сильне землетрясенє, що тревало повних пять мінут. Будинки трясли ся до тої степени, що повилїтали у них всї вікна. З людий не поґиб мабуть ніхто, хоч паніка була досить велика.

Новий клопіт Турції. Звірства турецьких жовнїрів супроти христіяньского населення на балканськім півострові викликали величезне негодованє. В Альбанії вибухло повстанє, що ширить ся з застрашаючою скоростю. Понад три тисячі уоружених в пушки і револьвери Альбанців маширують збитою лавою на місто Сальоніки, маючи намір увільнити з примусової вязниці бувшого султана, Абдуль Гаміда. В місті Ускуб увільнили повстанці около 1000 арештантів і приневолили мешканців міста до контрибуції (заосмотреня в поживу і гроші на воєнні цїли). Турецьке правительство збирає мілїцію проти сих повстанців.

Страшний вчинок зруйнованої людини. В місцевости Істбурн, 60 миль на полуднє від Льондону (столиця Анґлії), винаняв собі помешканє якийсь Мекі, що назвав себе Американцем. Правдиве імя сього чоловіка було Роберт Гікс Муррей. Мав він около 32 років і був якийсь час капітаном при анґлійськім війську в Індії. Там пізнав ся він з панною Фльорентиною Тейлор, одружив ся з нею і придбав двоє дітий. По році спільного пожитя, Муррей посварив ся з жінкою, лишив її на божу волю, а сам вернув до своєї старої вітчини. Анґлії, одружившись наперед з Едитою Тейлор, рідною сестрою своєї першої жінки. Небавом після того Едита привела на сьвіт дитину, але в тім самім часї запукала до дверий Муррея його перша жінка Фльорентина враз з двома дітьми. Бувший капітан повів діло якось так, що обі сестри замешкали під одним дахом у винанятім домі Муррея, що назвав себе тепер Американцем Мекі. Про сей вчинок капітана довідала ся якимсь чином його родина і почала робити йому викиди. На добавок капітан стратив весь свій маєток. Страта маєтку і викритє його правдивого назвиска та поганого вчинку з двома сестрами-жінками попхнули Муррея до страшного злочину. Револьверовими стрілами він убив свою другу жінку, всї троє дїти і самого себе. Першу свою жінку він лише зранив і їй удало ся вибігти з криком на улицю. По довершенім мордерстві Муррей обляв нафтою цїлу кімнату і підпалив її. Доперва по тій страшній операції десперат впакував собі кульку в лоб. Коли на крик зраненої жінки позбігали ся люди, цїлий дім „Американця" Мекі був уже в огни. Огонь зараз погашено і приступлено до оглядання дому. В одній кімнатї лежали надпалені трупи жінки і трох дітий, в другій — найдено на підлозї тїло кап. Муррея з револьвером у одній, а з порожною банькою від нафти у другій руцї. У фрамузї біля дверий найдено у вазї 160 долярів (цїлий маєток капітана) і картку із слїдуючими словами: „Я є безнадїйно зруйнований і з тої причини убив тих всїх, котрих сущестованє було від мене зависиме. Бажаю, щоби ми всї були похоронені в однім гробі. Прости, Боже, мою провину". Зранену Фльорентину забрано до шпиталю і там вона збожеволїла.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

Леон Бачинський на весілю у П. Більоґана, зібрав від слідуючих дд.: Л. Бачинський $1.00, І. Ковалик $1.00, О. Маньків 50 цнт., Р. Жирок 50 цнт., Л. Козинька 25 цнт., С. Гриник 25 цнт., М. Бам 26 цнт., М. Турчин 25 цнт., Д. Сеньків 25 цнт., М. Бабій 25 цнт., М. Стефаньків 15 цнт. —

Загальна сума	4.65
Оголошено в ч. 33 ім	23.10
Загальна сума	$27.75

НА ПОГОРІЛЦІВ В СЕЛІ СТОРОНИБАБИ.

Бр. сьв. Ап. Петра і Павла від. 180 жертвувало з брацкої каси	$5.00
Алексей Занько	1.00
Андрій Лукач	1.00
Асафат Романів	1.00
Дмитро Ковальський	50
Олексей Кравчишин	50
І. З.	50
Микола Занько	50
Микола Митрик	50
Циприян Ільків	50
Оголошено в числї 33-ім	55 73
Разом	$67.73

Збірка на „Рідну Школу".

На хрестинах у Петра Криницького в Бтлер, Па. зложили свої датки на Рідну Школу за почином пароха отеї парохіяни: По $1.00: Іван Бунґа, Юр. Петрищак, Ів. Швед, Ник. Кінаш, Гр. Павук. По 50 цнт.: Мих. Бручковський, Мих. Марків, Максим Козак, Ів. Садлик, Мих. Мисак, Іван Лошний, молодший. По 25 цнт.: Мар. Кінаш, Стеф. Малецький, Ів. Заблоцький, Ів. Чернецький, Ник. Винник, Роз. Ґлушко. Меншими датками 50 цнт. — Разом $10.00.

Парох о. Гривнак від себе $2.00 та на пересилку 27 цнт. і вислав через банк Кнаут, Наход і Куне, на адресу „Дністра" 60 корон.

о. Василь Гривнак.

ПОДЯКА І СПРАВОЗДАНЄ.

До відома усїм Гейзелтонським Русинам подаємо справозданє з балю, котрий відбув ся дня 13. липня 1912. Дохід з балю був призначений на „Рідну Школу" в Галичині.

Чистий дохід був	$90.00
Балевий розхід був	$44.00
Загальна сума остала	$46.00
З того жертвувано на церков сьв. Арх. Михаїла	15.00
Остало	$31.00

Сю суму заслано дня 15. серпня 1912 на „Рідну Школу" в Галичині. Заслано на адресу заряду Руської Бурси Товариства Педаґоґічного у Львові 150 корон.

Тут маємо честь подякувати Гейзелтонським Русинам за участь в тім балю чим допомогли матеріяльно.

О. Шараварко.

За рідний край.

(Дальше).

Тоді Жанна післала до анґлійського ґенерала Тальбота, щоб він виходив бити ся з нею са-на-сам. Вона переказала йому:

— Коли ти подужаєш, то хай мене живу спалять, а коли я подужаю, то ти підеш з військом від Орлеану.

Тальбот навіть нічого не відмовив. Він вважав ганьбою бити ся з дівчиною.

Тоді французькі ґенерали зійшли ся порадитись, що тепер робити. На ту раду покликано й Жанну. Ґенерали не дуже то й хотіли її кликати, та народ вимагав того. Жанна казала, що треба яко мога швидче ставати до бою з Анґлійцями, а ґенералам того не хотіло ся, бо їм не хотіло ся дівчини-мужички слухати; та тільки вони не хотіли піти проти Жанни, щоб не прогнівити народу, бо народ і жовніри вірили їй. То й сказали вони так, що тепер ще мало війська, а як прийде ще військо, тоді вже й бити ся починати. Так і врадили.

Після тої ради Жанна виїхала за Орлеан. Вона підїхала до Анґлійців близько, так щоб їм чуть було, що вона казатиме, і почала вмовляти, щоб вони йшли від Орлеану, щоб не розливати по дурному крови. Двоє анґлійських лицарів почали її лаяти та кричали, щоб вона краще вернула ся до прядки, а не встрявала куди їй не треба.

— Ні, я не піду, — сказала їм Жанна, — незабаром ви самі підете і багато вас повбивають.

Одного разу Жанна обійшла все своє військо, подивила ся, чи все як треба і тоді лягла спочити. Та не довго довело ся спочивати їй, бо відразу счинив ся крик на вулиці. Жанна прокинула ся. Вона спершу не розібрала, що робить ся, а далі почула що кричать:

— Ратуйте! Французів ріжуть!

Жанна схопила ся з ліжка й скрикнула:

— Господи! Французька кров льєть ся! Чому-ж мене не збуджено? Дайте мені зброю! Коня мені, швидче коня!

Вона мерщій одяглась у свою воянську одежу, скочила на коня, узяла хоругву і поїхала туди, де били ся. Бій счинив ся так: частина з французького війська напала на частину з анґлійського війська. Анґлійці почали подужувати Французів. Тоді Французи побігли назад у Орлеан, а Анґлійці наздоганяли їх і вбивали. Се так було без Жанни. Як же прибігла Жанна, то зараз усе відмінилось, відразу мов не ті вояки стали, бо вони їй вірили. Вони вже не втікали, а скупчили ся круг Жанни і почали відбиватись від ворогів. Тут ще наспіло військо з міста, і тепер уже Французи подужали Анґлійців. Та сама Жанна нікого не вбивала. Вона тільки підбадьорювала військо, хоча й плакала, дивлючись на побитих та поранених людей і сама завязувала їм рани.

Після сього випадку французьке військо ще дужче почало вірити Жанні.

Через кілька день Жанна намислила напасти на Анґлійців. Як уже військо налогодило ся до бою, вона попрохала, щоб написали від неї до Анґлійців листа, привязала листа до стріли і ту стрілу пустила до їх. У листі вона прохала Анґлійців, щоб помирили ся. Анґлійці прочитали Жанниного листа, понаписували від себе листи і так саме на стрілах прислали їх до Жанни. У тих листах вони такого понаписували про Жанну і такими словами її визивали, що вона червоніла з сорома, як їй читано те, і плакала, кажучи:

— Вог сьвятий знає, що се все брехня.

Після сього Французи вдарили на Анґлійців. Жанна стояла на острові серед річки і дивила ся на бій. Побачивши, що Анґлійці подужують, вона скочила в човен і поплила туди, де били ся, а коня держала за поводи і він плив за нею. І тільки вздріли її Французи біля себе, тільки зачули її голос, так немов сили їм додало. Вони кинули ся на Анґлійців і побили їх. Жанна раділа дуже, хоч її й поранено в ногу. Вона хотіла другого дня знову напасти на Анґлійців, щоб уже зовсім прогнати їх від Орлеану. А ґенерали французькі казали, що не треба: буде й того, що з одного боку Анґлійців прогнали. Та Жанна сказала зважливо:

— Ні, ні, ви в своїй раді радили, а я в своїй. Вірте, що рада божа переважить вашу раду. Завтра будьте з військом. Мені треба буде зробити в сей день більше, ніж я досі зробила.

Ґенерали не послухали Жанни. Другого дня вони замкнули ворота, щоб не пустити військо з Орлеану. Та не помогло. Жовніри й народ виломили ворота. Тоді ґенерали побачили, що нічого вони не вдіють, і повели військо на ворогів.

Почав ся бій. І Французи й Анґлійці били ся завзято, бо і ті й ті добре розуміли, який важний був сей бій. Земля вже вкрила ся трупом, а все ще ніхто не мав переваги. Аж тут стріла влучила Жанну у саме плече і вона впала. Французів так се вразило, що вони відразу повернулись і побігли навтіки, а Анґлійці вже хотіли входити Жанну. Та один лицар французький заступив Жанну і почав кричати на Французів, щоби бігли до його. Деякі Французи прибігли і взяли Жанну. Її принесено і положено в наметі. Стріла пробила її плече наскрізь і на дві долоні стирчала ззаду. Одежа на їй уся була в крови. Як Жанна побачила на собі кров, то спершу злякала ся дуже й заплакала. Потім вона сама вирвала стрілу з плеча і попрохала, щоб їй завязано рану. І хоча рана дуже боліла, та вона не зважала на неї, а мерщій сіла на коня і виїхала до війська.

А військо вже вертало ся з бою сумне, збентежене. Жанна хотіла знову почати бій, та ґенерали не радили. А тим часом хоругва Жаннина лежала там, де вона впала, як її поранено. Один лицар побачив хоругву, узяв кілька жовнірів і побіг забрати її, щоб не досталась Анґлійцям. І Жанна з ними поїхала. Як лицар подавав хоругву Жанні, то повіяв вітер і хоругва замаяла. Французам здало ся, що Жанна кличе їх хоругвою до себе на поміч. Вони кинулись ратувати її і знову напали на Анґлійців. Анґлійці-ж, як побачили Жанну, дуже полякали ся. Вони вже думали, що її вбито, а вона ось знову тут. І вони подумали, що або вона мертва була та ожила, або що її не можна поранити, бо зачарована. І так вони полякали ся, що й боронити ся як треба не могли. Французи побили їх сього разу і прогнали від Орлеану зовсім. Тепер Орлеан був уже вільний.

По всіх церквах дзвонено в Орлеані, як Жанна з військом уступила туди, побивши Анґлійців. Люде товпились круг неї, щоб хоч край її одежі поцілувати і за малим не молили ся до неї. Усі шанували й поважали її. Та не зазналась вона й тепер ні трохи. Вона зістала ся така саме проста й до всіх ласкава, як і перше була. Тепер Французи побачили, що й вони можуть подужати Анґлійців. Жанна зуміла підняти їх пониклого духа, і вони почали сподівати ся, що зможуть зовсім вигнати Анґлійців з Франції.

Як відступили ся Анґлійці від Орлеану, то Французи хотіли бігти за ними, добивати їх. Їм хотіло ся знущати ся з ворогів, та Жанна не звеліла. Вона сказала:

— Не займайте їх. Адже вони йдуть від нас. Нащо-ж їх убивати?

Після сього бою Жанну почали звати Орлеанською дівчиною.

IV.

Жанна подужала.

Визволивши Жанна Орлеан, пішла з військом до корол. Сам король та його теща й жінка витали її дуже ласкаво. Задля неї роблено бенкети. На тих бенкетах уславлювано її, шановано, та їй було байдуже і до слави, і до бенкетів. Не веселощі були в неї на думці. Їй хотіло ся швидче рідний край визволити, і вона прохала короля, щоб він ішов у Реймс і там коронував ся. А він не зважував ся йти, бояв ся, щоб Анґлійці не взяли його у бран. І пани та ґенерали не радили йому йти. Вони казали:

— Ся Жанна не розумію, що каже. Хиба-ж можна йти у Реймс, скрізь тим шляхом вороже військо стоїть і обійти його не можна? Треба перше відняти у ворогів Париж, а тоді вже йти у Реймс.

Жанна не зважала на те, що вони кажуть, а все прохала короля:

— Дайте військо, щоб я могла провести вас у Реймс, поки ще жива.

Одного разу, як король радив ся з ґенералами та з архиреями, що робити, Жанна постукала в двері. Король пустив її в сьвітлицю. Вона промовила до його:

— Не ґайте часу на довгі ради. Ідіть та коронуйтесь у Реймсї.

І стала умовляти короля.

Король послухав її і післав з нею військо. З тим військом мусіла вона дійти аж до Реймсу і повигонити Анґлійців з усіх міст, що були по тій дорозі. Як військо рушило, то всї здивували ся, що його так мало, і казали:

— Се військо йде на пропаще. Ми вже його не побачимо.

Жовніри полякали ся, як почули таке, та Жанна насьмілювала їх, доводила, що все буде гаразд.

І жовніри, слухаючи її, впевнили ся, що вони невідмінно подужають ворогів, хоч тих і було далеко більше. Військо веселе і впевнене рушило з Шінону до Реймсу.

Жанна не помилила ся, кажучи, що Французи подужають. Жаннина хоругва, немов додавала їм сили, бо тепер усі Жанні вірили і сьміло з нею йшли. Анґлійці покидали одне по одному ті міста, що були позабирали у Французів. Французи просто гнали їх поперед себе. Анґлійський князь, що королював у Франції замісць маленького анґлійського короля, писав до анґлійського архирея: „Нам зовсім не щастить тепер. І все се наробила молоденька чарівниця. Вона надала Французам сили й відваги".

Еге, се правду він писав, що Жанна надала Французам відваги боронити від ворогів свій рідний край. Тільки не чарами вона се зробила, а своєю великою незмірною любовю до рідного краю. Вона не жаліла свого житя віддати за його, покинула батька й матір; і як військо бачило, що так робить молоденька безсила дівчина, то воно несамохіть набирало ся відваги і йшло проти далеко дужчого ворога й подужувало його. Сама Жанна нікого не вбивала. У неї рука не знимала ся лити кров. Вона плакала, як бачила побитих, і часто, як навкруги били ся, вона вставала з коня, вносила поранених з бою і завязувала їм рани. Одного разу її за малим не вбито камінюкою в голову, та зелізна шапка виратувала її.

Так Жанна, побиваючи Анґлійців, дійшла з військом аж до Реймсу і тоді вернулась до короля. Скрізь по дорозі від Шінону до Реймсу не було ні одного ворожого жовніра, і король безпечно міг йти коронувати ся. І ось діждала ся таки Жанна того дня, що він з військом рушив у Реймс. Тільки він трошки збочив з того шляху, яким Жанна йшла, щоб пройти далї від Парижа, бо в Парижу було багато ворожого війська.

Недалеко від шляху, яким тепер йшло військо, була рідна Жаннина слобідка Домремі. Родичі прочули, що Жанна йде з військом, і прийшли побачити ся з нею. Вони й тепер плакали, що Жанна покинула їх, та тільки батько вже не докоряв і не лаяв її, бо вже не думав, що вона з нечистою силою знаєть ся. Брати Жаннині пішли до війська. Жанна попрохала короля, щоб не брано податків з її села Домремі і він звелів, щоб з усіх домреміїйців не брано податків.

Отже знайшли ся такі людці, що позаздрили Жанні і хотіли, щоб вона збула ся своєї доброї слави. Найдужче сердились на неї попи й ченці. Їм було заздро, що народ Жанну за сьвяту вважає. І вони почали казати про неї, що вона таки чарівниця і з чортами знаєть ся. Найбільше ненавидів її один чернець. Як входило військо у одно місто, то назустріч з міста люде виходили. Вийшов і той чернець. Він почав хрестити Жанну від далеки та молитви вичитувати, мов би нечисту силу з неї вигонив. Жанна засьміялась і сказала:

— Іди ближче, не бій ся — я не полечу.

Нарешті Жанна привела короля до Реймсу. І там 27. липня 1429 року у неділю він коронував ся і став французьким королем. Жанна зробила те, що хотіла зробити: дала Франції короля, бо думала, що Франція визволить ся, як буде в неї король.

Народ за малим не молив ся на неї. Жінки приносили свої діти, щоб вона хоч торкнула ся до їх, жовніри притуляли до її зброї свою, щоб посьвятити її, цілували її хоругву. Жанна втікала від сього. Вона казала:

— Бог з вами, на що ви се робите? Те, що я роблю, — не від мене. Я роблю тільки те, що велить мені Бог. Не цілуйте одежі моєї та зброї, не думайте, що я сьвята — я тільки Богови служу.

Душа її раділа, бачивши радість народню і вона казала:

— О, чому я не можу тут умерти!

Один архирей спитавсь її:

— А де-ж думаєш умерти?

Жанна відказала:

— Не знаю — де Бог дасть. Я зроблю те, що Бог велів. О, як би я бажала, щоб Його була воля відіслати тепер мене до дому працювати з матірю.

І вона почала прохати короля, щоб пустив її до своїх. Вона казала:

— Я вже зробила те, що треба, і мушу йти до дому.

Але король її не пускав. Він бо розумів, що як буде Жанна з ним, то надаватиме сили й відваги військови. І він не пустив її.

(Дальше буде).

Допись.

З Shamokin, Pa.

Читаючи нашу „Свободу" від дошки до дошки, Ви найдете майже в кождім числі, помежи численними новинками, та ріжними статями науково-просьвітними, також дописи з ріжних місцевостий (плейзів) з котрих мож довідати ся, як в даній місцевости жиють наші Русини і які в них порядки і звичаї. Годилоб ся де-що написати і про нашу шамокіньску Русь. Однак, не тому, щоби самих себе хвалити. Ні! Шамокінці сего не люблять; лише тому, щоби хто не гадав собі, що мовлять, — Шамокін спить сном глубоким, що не так часто та „шумно" дає про себе чути по часописях як другі плейзи, або що гірше що нема кому написати де-що. Тож я пишучи сю допись заявляю з гори, що єсьм далекий від самохвальби, а пишу про порядки і звичаї нашої громади лише тому, щоби показати, що шамокінські Русини жиють, що жиє в них народний дух, та просьвіта а наколи кому подобають ся наші звичаї і порядки, щоб завели подібні у своїх громадах.

Зачну про роботу. Робота в копальнях (майнах) тепер іде дуже добре. Цілою силою. Кажуть, що так буде іти довший час. Робітники, по кількатижневім відпочинку взялись з повною силою до праці, та надолужують собі страчений час і гроші під час безробітя. В кого лише здорові руки і охота, не сидить даром. Дівчата також мають досить роботи по фабриках шовку та пончохових (що роблять пончохи).

В парохії нашій панує сьвятий спокій. Нема жадних роздорів партійних ані релігійних. Наша громада завдячує се великому тактови і розвазі нашого Впр. о. совітника К. Констанкевича. І цілком слушно.

Церков наша, минувшої зими зістала красно-артистично помальована, за ціну 3.000 дол. Війдете в церков, то не можете начудоватись тою красою артистичної штуки; а ще як засьпіває наш шамокіньский хор Службу Божу, то Вам здаєсь що Ви неначе в небі.

В коротці має пишати ся по середині церкви великий електричний паук, вар. 800 дол., котрий то паук справляють наші братя Русини-Угорщани, за що нехай їм буде честь!

В недовзі замишляють наші Русини спровити також прекрасний різьблений та богато золочений іконостас з престолом, на що вже кількох визначнійших шамок. Русинів обіцяло жертвувати по 50 дол. а декотрі по пару сот долярів. Недавно заложилось у нас єще одно (кажу єще одно, бо у нас є богато братств) молодече братство сьв. Ів. Крест., котре дуже красно розвиваєсь. До сего можуть належати хлопці від 14—20 літ. Ціль сего мол. брат. є переважно та, щоби за молоду вчитись — що в лучности сила, що одинцем не вдієм нічого. Заложителем сего мол. брат. і його покровителем, є наш дорогий отець К. Констанкевич.

Заложилось у нас також ще одно тов. подільске „Запорож. Січ". Заложителем його і предс. є п. О. Паршонь.

Школа у нас під проводом нашого дяко-учителя Ф. Тимкевича, відбуває ся цілий рік 2 рази в тиждень на плейзі Exselsior, Pa., а 4 рази в місци. Тепер суть вакації. При кінци місяця червня с. р. відбулось закінчене року шкільного (еґзамін) при участи численно зібраних родичів дітий належачих до школи, і місцевого сьвящ. Наперед діти відсьпівали в церкві параклис до Пр. Д. М. під проводом свого учит. а відтак удались до шкільної галі парами, де розпочав ся іспит. Приятно було чути, як вони вичисляли по імени наших славних гетьманів та писателів, та виголошували вершики.

Потім наступило роздаванє нагород пильности після здібности учен. як образців, молитвенників і всіляких книжочок з історичними повісточками. Книжочки сі куплено за суму 100 корон, які виасиґнувала місц. Рада Шкільна. У нас так практикує ся що року, понеже то є велика заохота для дітий до науки.

Є у нас такий звичай, що рада цер. справляє що року своєму хорови прогульку (півнік) за се, що сей хор, цілий рік, що неділі в комплеті сьпіває Сл. Божу.

Сей півнік в'дбуваєсь в одну неділю в місяци серпни.

Приїхавши на місце пікніку, молодіж забавляєсь під надзором старших цілий день, а вечером повертає домів, набавившись та надихавшись сьвіжим повітрем, вдоволені та раді.

Так само і сего року, в першу неділю с. м. наш хор мав таку прогульку далеко на фармі одного нашого Русина. Вже о 6-ій год. рано стояли вози і зачались сходити члени сьпіву: старші і діти. Коло 7-ої год. вирушили всі в дорогу. Ранок був холодний, погідний і красний, що заповідав цілоденну красну погоду. Дорога була суха, але не курна. Діти не могли натішитись прекрасними околицями, повними зелени. Декуда біліли сь стерні, пшеничні житні. Такими прекрасними околицями любовались ми цілих 2 і пів год. Дорогою сьпівав хор, сидячи на возах, а поділившись на 4 голоси всілякі народно-патріотичні пісні. За хором їхало кілька повозів та колясок з гістьми. Прибули на призначену фарму около 9.30 год. По спільній перекусці (в котрій не бракло для дітей всіляких ласощів) розбрилась молодіж по просторій фармі: одні з льорнетками виходили на високі горбки, та приглядались з замилованєм чудовій околиці, другі учились робити фотоґрафічні знимки малим апаратом, який мали з собою; знов инші ходили собі по над малу річку, що пливе через фарму глубокою долиною поміж деревами та по під скалисту гору, що немов стіна відділяє згадану фарму від других; діти-ж знов як то діти, то бігали, то бродили босі по мілкій-чистій воді, то збирали черниці що розстелились по цілій долині. А знов старші парохіяни та гості позасідали собі то по траві, то де хто міг, тай гуторили весело.

Відтак коло 3-ої год. хор відсьпівав кілька красних пісень. Присутні Анґлійці не могли нахвалити ся та начудовати гармонійности та мелодійности наших нар. пісень та прекрасними голосами нашого хору. Найбільшу похвалу збирали наші сопрани, а в особенности пару солістів, а то пп. Анна і Наталія Мурдзи і Олена Колодій. Саме тоді десь з'явив ся межи нами фотограф, з великим апаратом. Порадившись, дали ся відобрати всі присутні разом, а окремо хор. І так скоро зійшов цілий день, та прийшла 6-та год., пора до дому збиратись. Кождий бувбп радий ще довше лишитись на сій фармі, але з огляду на далеку дорогу, та надходячу ніч, всі почали збиратись, і около 7-ої год. рушили домів, та по 9-ій год. були уже дома і засипляли з веселими споминами про красно минувший день.

Шамокінець.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балоґ, 101 6th St., Monongahela City, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балоґ, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, Olyphant, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Р. Н. Союз платить:

„Руский Народний Союз" — принимає членів до 45 літ життя. Вступне після літ. Є се одинока наша правдиво руська орґанізація, основ. 1894 р., числить около 15 тисяч членів і складає ся з висше 300 місцевих поважних братств.

В разі смерти члена кляси „А" (цілє посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповнення сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який иньший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркнене слово цілє або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої есть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклярацiями і розметом.

Від Головного Уряду

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2355 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Павло Черняк отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Тавер Сіти, Па. 17. юнія 1912.
Павло Черняк.
Сьвідки:
Йосиф Колб,
Френк Николайчак.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 161.
Людвік Флорек з. предс.,
Казимір Волошин секр.

Ч. 2429 КВІТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Аґнешка Гринків отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Шікаґо, Ілл. 3-го серпня 1912.
Аґнешка Гринків.
Сьвідки:
Іван Кісиличка,
Петро Вінарський.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 106.
Ант. Курило предс.,
Н. Николишин секр.

Ч. 2432 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Михайло Скрипак отримав як посмертну запомогу по жені Йоанні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Йонкерс, Н. Й. 4-го серпня 1912.
Михайло Скрипак.
Сьвідки:
Алекс. Трембач,
Іван Спяк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 12.
Алекс. Трембач предс.,
Іван Хома секр.

Ч. 2433 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Велиґдан отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Мт. Кармел, Па. 5-го серпня 1912.
Іван Велиґдан.
Сьвідки:
Іван Ятко,
Михайло Войник.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Відділ 5.
Юрий Гук предс.,
Михайло Войник секр.

Ч. 2441 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Петро Предзімірський отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Вілкес Берри, Па. 7-го липня 1912.
Петро Предзімірський.
Сьвідки:
Ігнатий Музика,
Григорий Герман.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Відділ 99.
Анд. Мандзиняк предс.,
Петро Герман секр.

Ч. 2427 КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Іван Васько отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Дукейн, Па. 14. серпня 1912.
Іван Васько.
Сьвідки:
Анна Мідла,
Анна Кандал.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 293.
Терезія Іван предс.,
Марія Сурґент секр.

Ч. 2440 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Стефан Матлаґа отримав як надзвичайну запомогу на утримане фамілії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Елизабет, Н. Дж. 10. серпня 1912.
Стефан Матлаґа.
Сьвідки:
Мих. Процак,
Мих. Голубець.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 65.
Мих. Процак предс.,

Ч. 2442 КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Йосиф Чіла, опікун, отримав як посмертну запомогу по Івані Мужічко з Головної Каси Руського Народ Союза в Америці.
Вайтінґ, Інд. 1912.
Йосиф Чіла.
Сьвідки:
Мих. Глинянський,
Мих. Ґантай.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 196.
Нпк. Бандра предс.,
Мих. Глинянський секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

КАНЗАС СІТИ, КАНЗ. Тов. сьв. Володимира, від. 323 повідомляє отсим всіх членів, що місячний мітінґ відбуде ся дня 15-го вересня о 2-ій год. по пол. на гали п. Дорошевича. Котрий з членів не явить ся на означений час, тим самим підлягає карі 50 цт. а урядник 1 доляра. Наступні мітінґи будуть відбувати ся точно кождого місяця першої неділі по 15-ім. А єсли 15-го випаде в неділю, то мітінґ відбуде ся в ту саму неділю. Буде ся принимати нових членів до Товариства зі вступним 1 дол. а до Р. Н. С. після статутів. — Йосиф Гасин предс., Іван Литвин секр., Михайло Боднарчук касієр.

ПОДЯКА.

Отсим почуваю ся до обовязку зложити щиру подяку хвальному Товариству „Просьвіта" в Ню Йорку, а особливо його предсідателеви, п. Йосифови Хомів та п. Мих. Угорчакови за щире заопікуванє ся мною в часі моєї тяжкої недуги. Нехай Господь надгородить сторицею моїм добродіям.

Ню Йорк, Н. Й. 19. серпня 1912.
Теодор Дубас.

ПОШУКУВАННЯ.

Де є Павло Доротич з села Шумнячий, повіт Турка. Жінка з сином приїхали з Галичини і просять дуже гарно кождого, хтоб знав про його адресу, донести се до: **Анна Доротич**, Rockwood, Pa. Somerset Co.

Де є Асафат Верґун родом з Циблова пов. Сокаль, котрий тому рік мешкав в Philadelphia, Pa. Хтоб о нім знав або він сам нехай зголосить ся в дуже важній справі на адресу: **Wasyl Gwozd**, 102 Morris St., Jersey City, N. J.

Пошукую свого брата, Юрка Пупчика, родом з Ґладишова, повіт Горлиці. 5 літ тому перебував в Шікаґо, Ілл. Хто би о нім знав або він сам, прошу повідомити мене на понизшу адресу а дістане нагороду. **Deonizy Pupczik**, 48 York St., Jersey City, N. J.

Де є мій брат, Михайло Сатор. Тому три неділі як я приїхала з старого краю і тому прошу або його, або того, хто знає, де він находить ся, подати мені його адресу. — Кася Сатор, 11 First Str., Elizabethport, N. J.